

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı; ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun; ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluşlarına, organlarının nitelikleri ve seçim usulleri ile organlık vasfını yitirme hâl ve usullerine, görev ve yetkileri ile çalışma usullerine, üyeleri ile olan karşılıklı hak ve yükümlülüklerine, gelir ve harcamaları ile bütçelerine ilişkin esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
 - b) Oda: Ticaret ve sanayi odası, ticaret odası, sanayi odası ve deniz ticaret odasını,
 - c) Borsa: Ticaret borsası ve ürün ihtisas borsası unvanını taşıyan ürün borsalarını,
 - d) Birlik: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini,
 - e) Personel: Oda, borsa ve Birlikte çalışanları,
- ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Odalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Odalara İlişkin Genel Esaslar

Odalar

Madde 4- Odalar; üyelerinin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslekî disiplin, ahlâk ve dayanışmayı korumak ve bu Kanunda yazılı hizmetler ile mevzuatla odalara verilen görevleri yerine getirmek amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

Odaların kurulması

Madde 5- Odalar illerde, Birliğin olumlu görüşü üzerine Bakanlığın kararı ile kurulur.

Bir ilde oda kurulabilmesi için ticaret siciline kayıtlı ve bu Kanunda belirtilen nitelikleri haiz en az bin tacir ve/veya sanayici veya deniz ticareti ile iştigal edenlerin Birliğe yazılı başvuruda bulunması zorunludur.

Müstakil sanayi odası kurulabilmesi için o ilde faaliyet gösteren sanayicilerin yarısından fazlasının yazılı talebi şarttır.

Mevcut ticaret ve sanayi odasından ayrılan sanayicilerin, Kanunda öngörülen usul ve esaslara uygun olmak kaydıyla, müstakil sanayi odası kurması halinde, o ildeki ticaret ve sanayi odası, ticaret odası adını alır.

Mevcut ticaret ve sanayi odasının ayrı odalar halinde kurulmasıyla, ticaret ve sanayi odasına bir önceki yıl sanayiciler tarafından ödenmiş olan yıllık ve munzam aidat tutarlarının yarısı, sanayi odasının organ seçimlerinin kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde yeni kurulan sanayi odasına devredilir.

Coğrafi bölge odaları kurulabilmesi; bölge illerindeki toplam üye sayısının yarısından fazlasının, Birliğe yazılı müracaatı veya il oda meclislerinin ayrı ayrı üye tam sayısının üçte ikisinin kararıyla ve Birliğin olumlu görüşü üzerine Bakanlığın kararı ile gerçekleşir.

Tezgâh, cihaz, makine gibi muharrik kuvvet kullanarak ham madde, yarı ve tam mamulleri, özellik, içerik, bileşim veya şeklini kısmen veya tamamen değiştirmek amacıyla işleyerek, seri halde veya standart olarak yeni bir ürün üretmek suretiyle katma değer oluşturan işyerleri ile yer altı kaynaklarının çıkarılıp işlendiği yerleri işletenler ve bilişim teknolojisi ve yazılım üretenler en az on işçi çalıştırmak şartıyla bu Kanunun uygulanması bakımından sanayici sayılır.

Ancak;

a) Seri halinde hazır elbise üretmeyen terziler, fabrika halinde işletilmeyen fırınlar, lokantacı, elbise temizleyici ve benzerleriyle mamullerini toptan satmayıp perakende olarak doğrudan doğruya tüketiciye satan kunduracı, şekerci, tatlıcı gibi işletmeler,

b) Şehir, kasaba ve köylerdeki su temizleme, arıtma, süzme ve dağıtma tesisleri,

c) İşlemek üzere, üretimleri nev'inden hariçten ham madde almamaları şartıyla, arazide ekim, dikim, bakım ve yetiştirme yollarıyla bitki, hayvan veya hayvan mahsullerinin, bizzat yetiştiricileri tarafından işlenip değerlendirilmesi işlerine tahsis edilen yerler,

d) Üniversiteler, meslek liseleri ve benzeri okulların üretim yapan atölye ve laboratuvarları, meslek kursları ve cezaevlerindeki atölyeler gibi öğretim ve eğitim amacıyla işletilen yerler,

e) Doğrudan doğruya Milli Savunma Bakanlığı teşkilâtına bağlı olarak çalıştırılan askerî sanayi müesseseleri,

Sanayici sayılmazlar.

Deniz ticaret odası kurmak için, ticaret siciline kayıtlı gerçek ve tüzel kişilerden;

a) Gemi sahipleri, donatanlar ve donatma iştirakleri, gemi işletenler,

b) Gemi acenteleri,

c) Gemi alım satım, navlun komisyoncuları, forvarderler,

d) Stivedor ve puantaj firmaları,

e) Gemi klas müesseseleri, deniz sigorta müesseseleri ve acenteleri ile deniz ekspertiz kuruluşları ve sürveyörleri,

f) Deniz malzemesi, kumanyacılar ve deniz sanayi malzemesi alım satımı yapan firmalar, gemi akaryakıt ikmal ve sağlama işiyle uğraşan firmalar,

g) Marina ve liman işletme firmaları,

h) Balıkçılıkla ilgili gemi işleten firmalar,

i) Yat turizmi, balıkçı gemiciliği, kafes balıkçılığı, denizaltı su hizmetleri, gezinti tekneleri, kruvaziyer turizmi, dip kaynakları ve deniz kumcuları, denizde atık ve çevre temizliği ile uğraşan firmalar, gemi ve yat inşa ve yan sanayi firmaları, su üstü ve su altı deniz sporları ile uğraşan firmalar,

Başvuruda bulunabilirler. Ancak, başvuru sahiplerinin en az yüzde onunun gemi sahibi olması gerekir.

Odaların kuruluş ve çalışma alanları

Madde 6- Odaların kuruluş ve çalışma alanları, il sınırlarıdır. Kuruluş ve çalışma alanları içinde aynı unvanda başka bir oda kurulamaz.

Odaların çalışma alanları, çevre illeri de kapsayacak şekilde ve o illerde ilgili oda kuruluncaya kadar geçerli olmak üzere, Birlik Yönetim Kurulu tarafından genişletilebilir veya daraltılabilir.

Oda şubeleri

Madde 7- İlçenin bulunduğu ilde kurulu oda nev'inden olmak şartıyla, bir ilçede faaliyet gösteren tacir ve/veya sanayici sayısı bini aştığı takdirde ticaret ve sanayi odası şubesi veya ticaret odası şubesi, faaliyet gösteren sanayici sayısı ikiyüzelliyi aştığı takdirde sanayi odası şubesi; faaliyet gösteren deniz taciri sayısı yüzü aştığı takdirde deniz ticaret odası şubesi, ilgili oda yönetim kurulunun teklifi ve meclislerinin kararı ile kurulur.

Bölge odaları kapsadıkları illerde şube kurabilirler. Bölge odasının kurulması ile kurucu il odaları şube haline dönüşür. İlçe odaları, meclislerinin üye tam sayısının üçte ikisinin kararıyla il odasının şubesine dönüşebilirler.

Şubelerde, o ilçede faaliyet gösteren tacir veya sanayici üyeler arasından yargı gözetiminde yapılacak seçimle en az on kişilik meclis oluşturulur. Meclis üyeleri kendi aralarından bir başkan ile bir başkan yardımcısı ve beş kişiden oluşan yönetim kurulu üyelerini seçer. Aynı sayıda yedek üyeler seçilir. Yönetim, kendi arasından bir şube başkanı ve başkan yardımcısı ile bir sayman belirler.

Odalar, yönetim kurulunun teklifi ve meclislerinin onayıyla bazı yetkilerini şube meclisine devredebilir.

Şubelerin kuruluş ve işleyişi, bütçeleri, odaların görevlerinden hangilerinin şubeler tarafından yerine getirileceği ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Oda temsilcilikleri

Madde 8- Oda şubesi bulunmayan ilçelerde, beldelerde ve endüstri bölgeleri ile organize sanayi bölgelerinde oda yönetim kurulunun teklifi ve meclis kararı ile oda temsilciliği kurulabilir.

Oda temsilciliği, faaliyet gösteren ve oda yönetim kurulu kararı ile belirlenen bir üye veya oda personeli tarafından yerine getirilir. Oda temsilcisine yardımcı olmak üzere ihtiyaç duyulacak personel, yetkileri belirlenerek oda yönetim kurulu tarafından atanır.

Oda temsilcilerine verilecek görev ve yetkiler, Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Odalar, çalışma alanları dışındaki yerlerde şube, temsilcilik ve benzeri birimler açamazlar.

Odalara kayıt zorunluluğu

Madde 9- Ticaret siciline kayıtlı tacirler ve 5 inci maddeye göre sanayici ve deniz taciri sıfatını haiz tüm gerçek ve tüzel kişiler ile bunların şubeleri ve fabrikaları, bulundukları yerdeki odaya kaydolmak zorundadırlar. Meslek gruplarına göre yapılacak üye kayıtları, elektronik ortamda Bakanlık ve Birlik bünyesinde düzenlenen ortak veri tabanında güncel olarak tutulur.

Bir merkeze bağılı olduğu halde, ister merkezin bulunduğu odanın, ister başka odanın çalışma alanı içinde olan müstakil sermayesi ve müstakil muhasebesi bulunan ve/veya muhasebesi merkezde tutulduğu ve müstakil sermayesi bulunmadığı halde kendi başına sınaî faaliyet ve ticarî muamele yapan yerler ve satış mağazaları bu Kanunun uygulanması bakımından şube sayılır.

Sanayi odası kurulan illerde sanayiciler, sanayi odasına kaydolmakla ticaret odasına kaydolma yükümlülüğünü de yerine getirmiş olurlar. Sanayi işletmesi sahiplerinin, sınaî nitelikli işlerinin gereği olarak meşgul oldukları ticaret işleri bunların sanayici vasfını ortadan kaldırmaz; bunlar isterlerse ticaret odasına da kaydolabilirler.

Sanayiciler, kendi sanayi ürünlerini satmak üzere birden fazla satış yeri açtıkları takdirde, fazlası için satış yerlerinin bulunduğu ticaret ve sanayi veya ticaret odasına da kaydolmak zorunda oldukları gibi; kendi sanayi ürünlerinin satışı dışında başka ticarî işlerle uğraştıkları takdirde, ticaret ve sanayi veya ticaret odasına da kaydolmakla yükümlüdürler.

Sermayesinin tamamı Devlete ve özel idarelere veya belediyelere veya bunların ortaklığına ait olan iktisadî müesseselerle bunların şubeleri, özel kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya sözleşme ile kurulmuş olup, Devletin ve özel idarelerin veya belediyenin iştiraki bulunan tüzel kişiliği haiz müesseseler veya bunların şubeleri ve fabrikaları, bulundukları ildeki odalara kaydolmak zorundadırlar.^[1]

Ticaret siciline kayıtlı gerçek ve tüzel kişilerden 5 inci maddede belirtilen deniz tacirleri ile beşinci fıkra hükmünde belirtilenlerden deniz ticaretiyle uğraşanlar, bulundukları ildeki deniz ticaret odasına kaydolmak zorundadırlar. Bu kapsamda sayılanlar, deniz ticaret odasına kaydolmakla diğer odalara kaydolma yükümlülüğünü de yerine getirmiş sayılırlar. Ancak, bu kapsamdakiler, deniz ticaret odasına kaydolmasını gerektiren faaliyetler dışında başka işlerle de uğraştığı takdirde, ayrıca ilgili odaya da kaydolmak zorundadır.

Odalara kaydı zorunlu olan gerçek ve tüzel kişilerle bunların şubeleri, kamu kurumu niteliğindeki başka meslek kuruluşlarına, birlik ve teşekküllere üye olmaya ve aidat ödemeye mecbur tutulamaz.

Bu maddede düzenlenen kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmeyenler, odalar tarafından re'sen kaydedilir ve durum kendilerine tebliğ edilir.

Değişikliklerin bildirilmesi

Madde 10- Odalara kayıt zorunluluğu bulunanlar, durumlarında meydana gelen ve Türk Ticaret Kanununa göre tescil ve ilânı gereken her türlü değişikliği, gerçekleşmesinden itibaren bir ay içinde, kayıtlı oldukları odalara bildirmek zorundadır. Ticaret siciline tescili zorunlu olup da yasal şekil ve sürede tescil ettirilmemiş olan bir hususu haber alan ilgili oda, bu yasal zorunluluğu yerine getirmeyenlerin durumlarını gerekli sicil değişikliklerinin yapılması için ilgili ticaret sicil memurluğuna bildirir. Ticaret sicil memurluğu, bu bildirim üzerine gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdür.

Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan yıldan önceki iki yıldan itibaren adresleri ve durumları tespit edilemeyen ya da bu süre zarfında aidat ödemeyen üyelerin isimleri, oda yönetim kurulu kararıyla, meslek grupları ve seçmen listelerinden silinir; aidat tahakkukları durdurulur. Bu fıkra hükmünün gereğinin her yılın ocak ayı içinde yerine getirilmesinden oda yönetim kurulu sorumludur.^[2]

(Değişik cümle:26/1/2023-7435/5 md.) İkinci fıkrada anılan oda yönetim kurulu kararını takip eden yılbaşından itibaren iki yıl içinde, ilgilinin üyesi bulunduğu odaya

müracaatla adres ve durumunu bildirmemesi ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması halinde, oda yönetim kurulunun teklifi ve meclis kararıyla oda kaydı silinir ve durum ticaret sicili müdürlüğüne bildirilir. **(Mülga cümle:26/1/2023-7435/5 md.)** Bu süre içerisinde durumunu bildiren üyelerin aidat tahakkukları başlatılır. Ancak bu durumda olanlar tüm aidat borçlarını ödemedikçe seçmen listelerine tekrar kaydedilemezler.

Ticaret sicilinden re'sen veya işin bırakılması halinde üyenin talebi üzerine kayıt silinmesine ilişkin ilânlar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ücretsiz olarak yayımlanır.

Sanayici vasfını yitirdikleri, başvuru üzerine veya re'sen tespit olunan sanayi odası üyelerinin sanayi odasından kayıtları silinir. Ancak bunlardan ticaret odasına kayıtlı olmayanların ticarî faaliyetlerinin devam etmesi halinde durum, re'sen kayıtlarının yapılması için ilgili ticaret odasına bildirilir.

Ticaret odasına kayıtlı iken sonradan sanayicilik vasfını kazanan üyelerin tacirlik sıfatı devam ediyorsa, kaydı silinmeden; etmiyorsa, kaydı re'sen silinerek, sanayi odasına üye kaydı yapılmak üzere durum değişikliğine ilişkin bildirim ticaret odasınca en geç otuz gün içinde ilgili sanayi odasına bildirilir.

Odalarda ehliyet, temsil ve imza yetkisi

Madde 11- Odalar, taşınır ve taşınmaz mal almaya, satmaya, inşa, ifraz, tevhit ve rehin etmeye, ödünç para almaya, kamulaştırma yapmaya, sosyal faaliyetleri desteklemeye, özendirmeye, bağış ve yardımlarda bulunmaya, okul ve derslik yapmaya, burs vermeye, bu Kanun hükümleri çerçevesinde şirket ve vakıf kurmaya veya kurulu şirketlere ortak olmaya ve benzeri hukukî işlemler yapmaya yetkilidirler.

Odanın hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Odayı, yönetim kurulu başkanı ile en az bir yönetim kurulu üyesinin veya genel sekreterin ortak imzaları bağlar.

Odaların görevleri

Madde 12- Odaların görevleri şunlardır:

a) Meslek ahlâkını, disiplini ve dayanışmayı korumak ve geliştirmek, ticaret ve sanayinin kamu yararına uygun olarak gelişmesine çalışmak.

b) Ticaret ve sanayiye ilgilendiren bilgi ve haberleri derleyerek ilgililere ulaştırmak, ilgili kanunlar çerçevesinde resmî makamlarca istenecek bilgileri vermek ve özellikle üyelerinin mesleklerini icrada ihtiyaç duyabilecekleri her çeşit bilgiyi, başvuruları durumunda kendilerine vermek veya bunların elde edilmesini kolaylaştırmak, elektronik ticaret ve internet ağları konusunda üyelerine yol gösterecek girişimlerde bulunmak, bu konularda gerekli alt yapıyı kurmak ve işletmek.

c) Ticaret ve sanayiye ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki iktisadî, ticarî ve sınaî faaliyetlere ait endeks ve istatistikleri tutmak, başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydetmek ve bunları uygun vasıtalarla yaymak.

d) 26 ncı maddedeki belgeleri düzenlemek ve onaylamak.

e) Meslek faaliyetlerine ait konularda resmî makamlara teklif, dilek ve başvurularda bulunmak; üyelerinin tamamının veya bir kesiminin meslekî menfaati olduğu takdirde meclis kararı ile bu üyeleri adına veya kendi adına dava açmak.

f) Çalışma alanları içindeki ticarî ve sınaî örf, adet ve teamülleri tespit etmek, Bakanlığın onayına sunmak ve ilân etmek.

g) Üyeleri tarafından uyulması zorunlu meslekî karar almak.

h) Yurt içi ve yurt dışı fuar ve sergilere katılmak.

i) Gerektiğinde 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun 125 inci maddesinde sayılan mal ve hizmetlerin azamî fiyat tarifelerini, kendi üyeleri için, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliğe uygun olarak tespit etmek ve onaylamak.

j) Deniz ticaretinin kamu yararına, millî ulaştırma ve deniz ticareti politikasına uygun şekilde gelişmesine çalışmak.

k) Millî ve milletlerarası deniz ticaretine ait incelemeler yapmak ve bu konudaki bilgileri sağlamak, Türkiye limanları arası ve yurt dışı navlun, acente komisyonu ve ücretleri ile liman masrafları gibi bilgileri toplamak ve bunları mümkün olan vasıtalarla en seri şekilde yaymak, dünya deniz ticaretindeki en son gelişmeleri izlemek, istatistikler tutmak ve bunları ilgililere duyurmak.

l) Deniz ticaretine ait ticarî örf, teamül ve uygulamaları tespit ve ilân etmek, navlun anlaşmaları, konişmento ve benzeri evraka ait tip formları hazırlamak.

m) Yabancı gemi sahip ve donatanları ile denizcilikle ilgili müesseselere Türkiye limanlarının imkânları, çalışma şekilleri, tarifeleri ve liman masrafları hakkında bilgi vermek ve onlardan benzeri bilgileri sağlamak.

n) Deniz ticareti ile ilgili milletlerarası kuruluşlara üye olmak ve delege bulundurmak.

o) İlgililerin talebi üzerine deniz ticareti ile ilgili ihtilaflarda hakemlik yapmak.

p) Deniz acenteliği hizmet ücret tarifelerini hazırlamak ve Bakanlığın onayına sunmak.

r) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, ilgili kanunlar çerçevesinde Birlik ve Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak.

s) Birliğin belirlediği standartlara göre üye kayıtlarını tutmak ve üyelik aidatlarına ilişkin belgeleri saklamak ve bunları Birliğe talep halinde bildirmek.

t) Mevzuatla bakanlıklara veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen işlerin, bu Kanunda belirtilen kuruluş amaçları ve görev alanı çerçevesinde odalara tevdi halinde bu işleri yürütmek.

u) Üyelerinin ihtiyacı olan belgeleri vermek ve bunlara ilişkin gerekli hizmetleri yapmak.

v) Yurt içi fuarlar konusunda yapılacak müracaatları değerlendirip Birliğe teklifte bulunmak.

y) Üyeleri hakkındaki tüketici şikâyetlerini incelemek ve kuruluş amaçları doğrultusunda diğer faaliyetlerde bulunmak.

z) Ticaret ve sanayi odalarınca, odalar ayrı olan illerde ise sanayi odalarınca sanayiciler için kapasite raporları düzenlemek.

Odalar, bunlardan başka mevzuat hükümleri çerçevesinde;

a) Ticaret mallarının niteliklerinin belirlenmesine yönelik lâboratuvarlar kurmak veya bunlara iştirak etmek, uluslararası kalibrasyon, test ölçme lâboratuvarı kurmak veya iştirak etmek, belgelendirme hizmetleri sunmak,

b) Milli Eğitim Bakanlığının izin ve denetiminde ticaret, denizcilik ve sanayi ile ilgili kursları açmak, açılan kurslara yardımda bulunmak, yurt içinde ve dışında ihtiyaç duyulan alanlar için öğrenci okutmak ve stajyer bulundurmak; meslekî ve teknik eğitim ve öğretimi geliştirme ve yönlendirme çalışmaları yapmak, kendi üyelerinin işyerleriyle sınırlı olmak üzere, 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu kapsamına alınmamış meslek dallarında bu uygulamaya ilişkin belgeleri düzenlemek,

c) İlgililerin talebi halinde, ticarî ve sınaî ihtilaflarda hakem olmak, tahkim kurulları oluşturmak,

d) Açılmış veya açılacak olan sergiler, panayırılar, umumi mağazalar, depolar, müzeler ve kütüphanelere katılmak,

e) Yetkili bakanlıkça uygun görülen alanlarda sanayi siteleri, endüstri bölgeleri, organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, teknoparklar, teknoloji merkezleri kurmak ve yönetmek; 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu çerçevesinde serbest bölge kurucu ve işleticisi veya işleticisi olmak, antrepo işletmek ve fuar alanları, kongre merkezleri ile ticaret merkezleri kurmak, işletmek veya kurulmuş olanlara iştirak etmek, görevlerini de yaparlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Oda Organları, Oluşumları ve Görevleri

Oda organları

Madde 13- Odanın organları şunlardır:

- a) Meslek komiteleri.
- b) Meclis.
- c) Yönetim kurulu.
- d) Disiplin kurulu.

Oda meslek komiteleri

Madde 14- Oda meslek komiteleri, meslek gruplarınca dört yıl için seçilecek beş veya yedi kişiden, üye sayısı onbini aşan odalarda beş, yedi, dokuz veya onbir kişiden oluşur. Asıl üyeler kadar da yedek üye seçilir.

Komite kendi üyeleri arasından dört yıl için bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

Meslek komitesi üyeliğine seçilen gerçek kişiler ile tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcileri, aynı faaliyet sınırları içinde bulunan odalar ve borsaların meslek komiteleri ile 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna göre kurulmuş odaların ancak birinde görev alabilirler.

Mesleklerin gruplandırılmasında uyulacak esaslar ile meslek komitelerinin üye sayılarının tespiti ve diğer hususlar Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Oda meslek komitelerinin görevleri

Madde 15- Oda meslek komitelerinin görevleri şunlardır:

- a) Meslekleri ile ilgili incelemeler yapmak, yararlı ve gerekli gördükleri tedbirleri görüşülmek üzere yönetim kuruluna teklif etmek.
- b) Meslek komitesiyle ilgili olarak meclis gündeminde yer alan konularda başkan, başkan yardımcısı veya uygun görülen üyelerin, oy kullanmamak üzere meclis toplantısına katılmasına karar vermek.
- c) Mesleklerine ait işler hakkında, meclis veya yönetim kurulu tarafından bilgi istenmesi halinde, bu konuda araştırma yapmak ve istemi cevaplandırmak.
- d) İlgili mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Oda meclisi

Madde 16- Oda meclisi, meslek gruplarınca dört yıl için seçilecek üyelerden oluşur. Meslek komiteleri beş kişiden oluşan gruplarda ikişer, yedi kişiden oluşan gruplarda üçer,

dokuz kişiden oluşan gruplarda dörder, onbir kişiden oluşan gruplarda beşer meclis üyesi seçilir. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilir.

Meclis, kendi üyeleri arasından dört yıl için başkan ile bir veya iki başkan yardımcısı seçer.

Meclis üyeliğine seçilen gerçek kişiler ile tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcileri, aynı faaliyet alanında bulunan odalar ve borsaların meclisleri ile 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna göre kurulmuş odaların ancak birinde görev alabilirler.

Meclis başkanı ve yardımcıları yönetim kurulu ve disiplin kurulu başkan ve üyeliğine seçilemezler.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı Kararı ile.)

Oda meclisinin görevleri

Madde 17- Oda meclisinin görevleri şunlardır:

- a) Oda yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyelerini seçmek.
- b) Kendi üyeleri arasından Birlik genel kurulu delegelerini seçmek.
- c) Yönetim kurulu tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak.
- d) Uyulması zorunlu meslekî kararlar almak.
- e) Çalışma alanları içindeki ticarî ve sınaî örf, adet ve teamülleri tespit ve ilân etmek.
- f) Aylık mizanı ve aktarma taleplerini incelemek ve onaylamak.
- g) Üyeleri arasında veya üyelerin yapmış oldukları sözleşmede yer alması halinde bu sözleşmelerle ilgili olarak çıkan ihtilafları çözmek üzere tahkim müesseseleri kurmak, mahkemeler tarafından istenecek hakem ve bilirkişi listelerini onaylamak.
- h) Odaya kayıtlı üyeler hakkında disiplin kurulu tarafından teklif edilecek cezaları karara bağlamak.
- i) Yıllık bütçe ve kesin hesapları onaylamak ve yönetim kurulunu ibra etmek, sorumluluğu görülenler hakkında takibat işlemlerini başlatmak.
- j) Taşınmaz mal almaya, satmaya, inşa, ifraz, tevhit ve rehin etmeye, ödünç para almaya, kamulaştırma yapmaya, okul ve derslik yapmaya, bu Kanun hükümleri çerçevesinde şirket ve vakıf kurmaya veya kurulu şirketlere ortak olmaya karar vermek.
- k) Oda iç yönergesini kabul etmek ve Birliğin onayına sunmak.
- l) Yönetim kurulunca odaya kayıt zorunluluğuna veya üyelerin derecelerine ilişkin olarak verilecek kararlara karşı yapılan itirazları incelemek ve kesin karara bağlamak.
- m) Mesleklerle ve sorunlara göre ihtisas komisyonları ve danışma kurulları kurmak.
- n) Yurt içi ve yurt dışı sınaî, ticarî ve ekonomik kuruluşlara üye olmak ve kongrelerine delege göndermek.
- o) Tahsili imkânsızlaşan alacakların takibinden vazgeçme veya ölen, ticareti terk eden ve odaya olan aidat borçlarını, yangın, sel, deprem ve benzeri tabii afetler gibi, iradesi dışında meydana gelen mücbir sebeplerden dolayı ödeme güçlüğü içinde olan üyelerin aidat borçlarının ve gecikme zamlarının affı ve/veya yeniden yapılandırılmaları ile oda veya üyeler adına açılacak davalar konusunda yönetim kurulundan gelen teklifleri inceleyip karara bağlamak ve gerekli gördüğünde bu yetkisini yönetim kuruluna devretmek.
- p) Oda çalışmalarına veya Türk ekonomik hayatına önemli hizmetler vermiş kimselere meclisin üye tam sayısının üçte ikisinin kararıyla şeref üyeliği vermek.
- r) İlgili mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Oda yönetim kurulu

Madde 18- Oda yönetim kurulu, dört yıl için seçilen, meclis üye sayısı yirmiden az olan odalarda beş; yirmi ile yirmidokuz arasında olanlarda yedi; otuz ile otuzdokuz arasında olanlarda dokuz; kırk ve daha fazla olanlarda onbir kişiden oluşur.

Meclis kendi üyeleri arasından yönetim kurulunun başkanını, asıl ve yedek üyelerini tek liste halinde seçer. Yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından dört yıl için bir veya iki başkan yardımcısı ve bir sayman üye seçer.

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı Kararı ile.)

Bir odanın yönetim kurulu başkanı ve üyeleri, aynı zamanda başka bir oda veya borsanın meclisinde de görev alamazlar.

Toplantı gündemi başkan veya yokluğunda yetkilendirdiği başkan yardımcısı tarafından belirlenir. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin en az üçte birinin başvurusu ile toplantının başlamasına kadar, gündeme yeni madde eklenir.

Oda yönetim kurulunun görevleri

Madde 19- Oda yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Mevzuat ve meclis kararları çerçevesinde oda işlerini yürütmek.
- b) Bütçeyi, kesin hesabı ve aktarma tekliflerini ve bunlara ilişkin raporları oda meclisine sunmak.
- c) Aylık hesap raporunu oda meclisinin incelemesi ve onayına sunmak.
- d) Oda personelinin işe alınmalarına ve görevlerine son verilmesine, yükselme ve nakillerine karar vermek.
- e) Disiplin kurulunun soruşturma yapmasına karar vermek, bu Kanun uyarınca verilen disiplin ve para cezalarının uygulanmasını sağlamak.
- f) Hakem, bilirkişi ve eksper listelerini hazırlamak ve onaylanmak üzere meclise sunmak.
- g) Bu Kanunda ve ilgili mevzuatta öngörülen belgeleri tasdik etmek.
- h) Odanın bir yıl içindeki faaliyeti ve bölgesinin iktisadî ve sınaî durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp meclise sunmak.
- i) Hazırladığı oda iç yönergesini meclise sunmak.
- j) Ticaret ve sanayiye ait her türlü incelemeyi yapmak, çalışma alanı içindeki ticarî ve sınaî faaliyetlere ait endeks ve istatistikleri tutmak ve meclisçe belirlenen maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydetmek ve bunları uygun vasıtalarla ilân etmek.
- k) Oda personelinin disiplin işlerini bu Kanunda ve ilgili mevzuatta öngörülen esas ve usuller çerçevesinde karara bağlamak.
- l) Yüksek düzeyde vergi ödeyen, ihracat yapan, teknoloji geliştiren üyelerini ödüllendirmek.
- m) Bütçede karşılığı bulunması kaydıyla sosyal faaliyetleri desteklemek ve özendirmek, bağış ve yardımlarda bulunmak, burs vermek, meclis onayı ile okul ve derslik yapmak.
- n) Hakem veya hakem heyeti seçmek.
- o) Bu Kanunla ve sair mevzuatla odalara verilen ve özel olarak başka bir organa bırakılmayan diğer görevleri yerine getirmek.

Oda yönetim kurulunun yetkilerinin devri

Madde 20- Oda yönetim kurulu, gerekli hallerde, yetkilerinden bir kısmını başkana, üyelerinden birine veya birkaçına yahut genel sekretere devredebilir.

Oda disiplin kurulu

Madde 21- Oda disiplin kurulu, meclisçe odaya kayıtlı olanlar arasından dört yıl için seçilen altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur.

Disiplin kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından bir başkan seçer. Başkanın bulunmadığı zamanlarda, en yaşlı üye kurula başkanlık eder.

Disiplin kurulu üyelerinde aranılacak şartlar, Birliğin uygun görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Oda disiplin kurulunun görevleri

Madde 22- Oda disiplin kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Odaya kayıtlı üyelerin disiplin soruşturmalarını bu Kanunda ve ilgili mevzuatta öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yürütmek.
- b) Meclise, odaya kayıtlı üyeler hakkında disiplin ve para cezası verilmesini önermek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Oda Gelirleri ve Bütçe

Oda gelirleri

Madde 23- Odaların gelirleri şunlardır:

- a) Kayıt ücreti.
- b) Yıllık aidat.
- c) Munzam aidat.
- d) Yapılan hizmetler karşılığı alınan ücretler.
- e) Belge bedelleri.
- f) Yayın gelirleri.
- g) Bağış ve yardımlar.
- h) Para cezaları.
- ı) İştirakler kârı.
- j) Gemilerden alınacak ücretler.
- k) Misil zamları.
- l) Menkul ve gayrimenkul sermaye iratları, şirket kârları ve döviz gelirleri.
- m) Tarife tasdik ücreti.
- n) Sair gelirler.

Odalarda kayıt ücreti ve yıllık aidat

Madde 24- Üyeler odaya kaydı sırasında kayıt ücreti ve her yıl için yıllık aidat ödemekle yükümlüdür.

Kayıt ücreti ile yıllık aidat, onaltı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde onundan az, yarısından fazla olamaz.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarları Birlikçe çıkarılacak yönetmelikle gösterilecek usullere göre belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tespit olunur. Tarifeler, oda yönetim kurulunun teklifi, meclisin

onayı ile yürürlüğe girer. Birden fazla odaya kayıt zorunluluğunda olanlardan alınacak kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarı da yönetmelikte gösterilen usullere göre tespit edilir.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar, yönetmelikte gösterilecek usullere göre ve on gün içinde oda meclisine itiraz edebilirler. İtirazlar meclisçe karara bağlanıncaya kadar kayıt ücreti ve yıllık aidatın ihtilaflı kısmı tahsil olunmaz.

Yıllık aidat her yılın haziran ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücreti ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları, durumun kendilerine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Şubelere kayıtlı olan üyeler, bu maddede belirlenen kayıt ücreti ve aidatların yarısı kadar ödeme yaparlar.

Munzam aidat ve navlun hasılatından alınacak pay

Madde 25- Odalarca her yıl için; gerçek kişi tacir ve sanayicilerin gelir vergisine ilişkin beyannamelerinde gösterilen ticarî kazanç toplamı; tüzel kişi tacir ve sanayicilerin ise ödeyecekleri kurumlar vergisine ilişkin beyannamelerinde gösterilen ticarî bilanço kârı üzerinden binde beş oranında munzam aidat tahsil olunur.

Birden fazla odaya kayıtlı bulunanların munzam aidatı, üye tarafından ilgili odalara eşit olarak paylaştırılmak suretiyle yatırılır.

Zarar eden üyeler, o yıl için munzam aidat ödemezler.

Çalışma alanları içinde birden fazla şubesi bulunan üyelerin munzam aidatı, bütün şubelerden elde ettikleri gelir veya kurumlar vergisine matrah teşkil eden ticarî kazanç veya ticarî bilanço kârı üzerinden hesaplanır.

Müstakil bilançosu yapılan kurum ve müessese şubeleri ile fabrikalarının munzam aidatı, şube veya fabrikanın bulunduğu yerin odasına ödenir.

Bir tüzel kişiliğin merkez, şube ve fabrikalarının değişik yerlerde olması, fakat bilançolarının merkezde tutulması halinde, munzam aidat merkez tarafından mahalli odaya ödenir. Bu oda tahsil ettiği munzam aidatı diğer odalar arasında, izleyen takvim yılının ilk üç ayı içinde eşit olarak paylaştırır.

Bütün bu hallerde bir müessesenin şubeleri ve fabrikaları ile birlikte ödeyeceği munzam aidat, o yıl için belirlenmiş bulunan yıllık aidat tavanının yirmi katını geçemez.

Munzam aidat haziran ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin munzam aidatları ise, bu durumun kendilerine tebliğ edildiği yılın sonuna kadar ödenir.

Üyeler, ticarî ve sınaî kazançlarına ait bilgileri ve bilançolarını talep üzerine odalara vermek zorundadırlar. Ayrıca odalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesi hükmü çerçevesinde vergi dairelerinden bilgi isteyebilirler. Üye tarafından bilançonun verilmemesi ve vergi dairesinden de sağlanamaması halinde, yıllık aidat tavanının üç katından az olmamak üzere, bir önceki yılın munzam aidatı geçici olarak aynen tahakkuk ettirilir.

Şubelere kayıtlı üyeler, bu maddede belirlenen munzam aidatın yarısı kadar ödeme yaparlar.

Türkiye limanlarında yük alan veya bu limanlara yük getiren ve Türkiye'de herhangi bir odaya kayıtlı olmayan yabancı bayraklı gemiler ile yabancı bir ülkede yerleşik gerçek veya tüzel kişi tacir tarafından işletilen Türk Bayraklı gemilerin Türk limanlarında yükleme ve boşaltmadan sağladıkları tüm navlun hasılatı üzerinden, kruvaziyer ve yolcu gemilerinde gros

tonajı üzerinden uluslararası uygulama göz önüne alınmak suretiyle, binde beşi geçmemek ve yıllık munzam aidat tavanını aşmamak kaydıyla oda yönetim kurulunca teklif ve oda meclisince tespit edilecek orana göre hesap edilecek meblağ, geminin limandan ayrıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde, kendileri, temsilcileri veya acenteleri tarafından ilgili liman bölgesindeki deniz ticaret odasına veya bu oda teşkilâtının henüz kurulmadığı yerlerde, ticaret veya ticaret ve sanayi odasına ödenir.

Odalarda belge bedelleri ve ücretler

Madde 26- Odalarca verilen hizmetler ile onaylanan ve düzenlenen belgeler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı, maktu ücretlerde yıllık aidat tavanını geçmemek, nispî ücretlerde bu tavanı aşmamak ve binde beşten fazla olmamak kaydıyla oda yönetim kurullarının teklifi, meclislerin onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Odalarca verilen hizmetin dışarıdan satın alınması halinde, satın alınan hizmetin bedeli de bu tavanın iki katını geçmemek üzere ücrete eklenerek ilgiliden tahsil edilir.

Odalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır:

- a) Fatura suretlerinin onayı.
 - b) Rayiç fiyatların onayı.
 - c) Ticarî ve sınaî eşya numunelerinin vasıflarının onayı.
 - d) Bilirkişi ve eksper raporları ile kapasite raporları.
 - e) Kefaletname ve taahhütnamelerde yazılı imza sahiplerinin odalardaki sicil durumunu gösteren onay ve şerhler.
 - f) Sınaî ve ticarî mahiyette belgeler.
 - g) Ticarî kefalet onayları.
 - h) Tahsis ve sarfiyat belgeleri.
 - i) Kalite, yeterlik ve numune belgeleri.
 - j) Yerli malı belgeleri.
 - k) Kayıtlı üyelerin tatbik imzalarının onayı.
 - l) Oda mensuplarına ait kayıt ve sicil suretleri ve üye kimlikleri.
 - m) Ticarî itibar şahadetnamesi mahiyetinde olmamak üzere, üyelerinin gizli olmayan sicilleri hakkında yazılı veya sözlü sorulara cevaplar.
 - n) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 22 nci maddesi gereğince verilen iş makineleri tescil belgesi.
 - o) TIR karneleri, ATA, A.TR ve EUR.1 dolaşım belgeleri, menşe şahadetnameleri ve EAN -UCC çizgi kod işlemleri, mal ve hizmetlerin uluslararası ticaretindeki beyanname, vesika ve benzeri belgeler.
 - p) Mücbir sebep belgeleri.
 - r) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi suretleri.
 - s) Türk veya yabancı bayraklı gemilere verilecek genel ve uluslararası sektörel hizmetler.
 - t) Ticaret sicili hizmetleri.
 - u) Ticarî ve sınaî mahiyette diğer her türlü belge ve bilgiler ile hizmetler.
- Deniz ticaret odasıncı Türk ve yabancı bayraklı gemilerden hizmet veya onay karşılığı alınacak ücretlerin, hizmet veya onaydan itibaren en geç onbeş gün içinde ödenmesi gerekir.

Odaların bütçesi

Madde 27- Odaların bütçeleri, Birlikçe hazırlanacak tipe ve tespit olunacak muhasebe usullerine uygun olarak, yönetim kurullarınca hazırlanır ve meclislerince onaylanır.

Bütçe, takvim yılına göre düzenlenir.

Bütçeden harcama, yönetim kurulu başkanı veya yetkilendireceği yardımcısı ve genel sekreterin veya sayman üyenin ortak imzası ile yapılır. Genel sekreterin bulunmadığı hallerde, genel sekreter yerine sayman üyenin imzası aranır.

Yönetim kurulunun önerisi üzerine meclislerce saptanan miktar kadar harcama, sonradan yönetim kurulunun onayına sunulmak şartıyla, genel sekreter tarafından re'sen yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Borsalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Ticaret Borsalarına İlişkin Genel Esaslar

Ticaret borsaları

Madde 28- Ticaret borsaları, bu Kanunda yazılı esaslar çerçevesinde borsaya dahil maddelerin alım satımı ve borsada oluşan fiyatlarının tespit, tescil ve ilânı işleriyle meşgul olmak üzere kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip kurumlardır.

Kambiyo ve kıymetli madenlerle ilgili borsalar bu Kanun kapsamı dışındadır.

Borsanın kuruluşu

Madde 29- Borsalar ticarî ihtiyaçların gerekli kıldığı illerde, Birliğin olumlu görüşü üzerine Bakanlıkça kurulur.

Ülke, bölge ve uluslararası düzeyde faaliyet göstermek üzere özel nitelikli borsalar da kurulabilir.

Bölge borsaları kurulabilmesi; bölge illerindeki toplam üye sayısının yarısından fazlasının, Birliğe yazılı müracaatı veya borsa meclislerinin ayrı ayrı üye tam sayısının üçte ikisinin kararı ve Birliğin olumlu görüşü üzerine Bakanlığın kararı ile gerçekleşir. Bölge borsasının kurulması ile kurucu borsalar şube haline dönüşür.

Ülke ve bölge borsaları da, ticaret borsalarına ilişkin hükümlere tâbidir.

Borsalar, Birliğin olumlu görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek borsacılık şartlarını esas alan ortak kriterler doğrultusunda, yapılacak hizmete uygun ve yeterli örgütlenme, alt yapı, donanım ve gerekli personeli sağlamak zorundadırlar.

Borsaların niteliklerine göre sınıflandırılması, Birliğin olumlu görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Dışarıda yerleşik kişiler, uluslararası nitelikteki borsalarda işlem yapabilir.

Borsaların çalışma alanları

Madde 30- Borsanın çalışma alanı, bulunduğu il sınırlarıdır. Bu çalışma alanı, çevre illeri de kapsayacak şekilde ve o illerde borsa kuruluncaya kadar geçerli olmak üzere, Birlik Yönetim Kurulu tarafından genişletilebilir veya daraltılabilir.

Borsa şubeleri

Madde 31- Bölge ticaret borsaları kapsadıkları çalışma alanlarında şube kurabilirler. Borsalar, çalışma alanları içinde borsa meclisi kararıyla şubeler açabilirler.

Şubelerin bulunduğu il ve ilçede faaliyet gösteren borsa üyeleri arasından yargı gözetiminde yapılacak seçimle en az on kişilik meclis oluşturulur. Meclis üyeleri kendi aralarından bir başkan ile bir başkan yardımcısı ve beş kişiden oluşan yönetim kurulu üyelerini seçer. Aynı sayıda yedek üyeler seçilir. Yönetim kurulu, kendi arasından bir şube başkanı ve başkan yardımcısı ile bir sayman belirler.

Borsalar, yönetim kurulunun teklifi ve meclislerinin onayı ile bazı yetkilerini şube meclisine devredebilirler.

Bölge borsasının kurulması ile kurucu il borsaları şube haline dönüşür. İlçe borsaları, kendi meclislerinin üye tam sayısının üçte ikisinin kararıyla il borsasının şubesine dönüşebilirler.

Şubelerin kuruluş ve işleyişi, bütçeleri, borsaların görevlerinden hangilerinin şubeler tarafından yerine getirileceği ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Borsaya kayıt zorunluluğu

Madde 32- Ticaret borsası kotasyonuna dahil maddelerin alım veya satımı ile uğraşanlar, bulundukları yerin borsasına kaydolmak zorundadırlar. Buna uymayanların kayıtları, borsaca re'sen yapılır ve kendilerine tebliğ edilir. Meslek gruplarına göre yapılacak bu üye kayıtları, elektronik ortamda Bakanlık ve Birlik bünyesinde düzenlenen ortak veri tabanında güncel olarak tutulur.

Borsaya kayıt zorunluluğunda olanların durumlarında meydana gelen ve Türk Ticaret Kanununa göre tescil ve ilânı gereken her türlü değişikliğin, gerçekleşmesinden itibaren bir ay içinde kayıtlı oldukları borsalara bildirilmesi gerekir. İlgili sicile tescili zorunlu olup da kanunî şekil ve sürede tescil ettirilmemiş olan bir hususu haber alan ilgili borsa, bu zorunluluğu yerine getirmeyenlerin durumlarını gerekli sicil değişikliklerinin yapılması için ilgili sicil memurluğuna bildirir. Sicil memurluğu, bu bildirim üzerine gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdür.

Merkezî borsa çalışma alanı dışında bulunmakla beraber, borsa çalışma alanı içinde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin, ticaret veya esnaf siciline tescil edilmiş ya da edilmemiş şube, irtibat bürosu, fabrika, temsilcilik, depo, alım satım yeri ve buna benzer ünitelerinin de borsaya kaydolmaları gerekir.

Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan yıldan önceki son iki yıldan itibaren adresleri ve durumları tespit edilemeyen ya da içinde bulunulan yıldan önceki son iki yılda, borsa maddeleri üzerine alım satımı bulunmayan üyelerin isimleri, borsa meclisi kararıyla meslek grupları ve seçmen listelerinden silinir, aidat tahakkukları durdurulur ve bunlar borsa hizmetlerinden yararlanamazlar.^[3]

Yukarıdaki fıkrada anılan borsa meclisi kararını takip eden yılbaşından itibaren iki yıl içinde, ilgilinin üyesi bulunduğu borsaya müracaatla adres ve durumunu bildirmemesi ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması halinde, borsa yönetim kurulunun teklifi ve meclis kararıyla borsadan kaydı silinir. Bu süre içinde durumunu bildirenlerin aidat tahakkukları başlatılır. Ancak bunlar aidat borçlarını ödemedikçe seçmen listelerine tekrar kaydedilemezler.^[4]

Borsaya dahil maddelerin üretici veya seri halde üretim yapmaksızın doğrudan tüketiciye satış yapan imalatçıları, borsalara kaydolmaksızın dahi kendi mallarını borsada satabilirler.

Borsada ehliyet, temsil ve imza yetkisi

Madde 33- Borsalar; taşınır ve taşınmaz mal almaya, satmaya, inşa, ifraz, tevhit ve rehin etmeye, ödünç para almaya, kamulaştırma yapmaya, sosyal faaliyetleri desteklemeye, özendirmeye, bağış ve yardımlarda bulunmaya, okul ve derslik yapmaya, burs vermeye, bu Kanun hükümleri çerçevesinde şirket ve vakıf kurmaya veya kurulu şirketlere ortak olmaya ve benzeri hukukî işlemler yapmaya yetkilidirler.

Borsanın hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Borsayı, yönetim kurulu başkanı ile en az bir yönetim kurulu üyesinin veya genel sekreterin ortak imzaları bağlar.

Borsanın görevleri

Madde 34- Borsanın görevleri şunlardır:

- a) Borsaya dahil maddelerin, borsada alım satımını tanzim ve tescil etmek.
- b) Borsaya dahil maddelerin borsada oluşan her günlük fiyatlarını usulü dairesinde tespit ve ilân etmek.
- c) Alıcı ve satıcının, teslim ve teslim alma ile ödeme bakımından yükümlülüklerini, muamelelerin tasfiye şartlarını, fiyatlar üzerinde etkili şartları ve ihtilaf doğduğunda ihtiyari tahkim usullerini gösteren ve Birliğin onayıyla yürürlüğe girecek genel düzenlemeler yapmak.
- d) Yurt içi ve yurt dışı borsa ve piyasaları takip ederek fiyat haberleşmesi yapmak, elektronik ticaret ve internet ağları konusunda üyelerine yol göstermek.
- e) 51 inci maddedeki belgeleri düzenlemek ve onaylamak.
- f) Borsaya dahil maddelerin tiplerini ve vasıflarını tespit etmek üzere lâboratuvar ve teknik bürolar kurmak veya kurulmuşlara iştirak etmek.
- g) Bölgeleri içindeki borsaya ilişkin örf, adet ve teamülleri tespit etmek, Bakanlığın onayına sunmak ve ilân etmek.
- h) Borsa faaliyetlerine ait konularda ilgili resmî makamlara teklif, dilek ve başvurularda bulunmak; üyelerinin tamamı veya bir kesiminin menfaati olduğu takdirde bu üyeleri adına veya kendi adına dava açmak.
- i) Rekabeti bozucu etkileri olabilecek anlaşma, karar ve uyumlu eylem niteliğindeki uygulamaları izlemek ve tespiti halinde ilgili makamlara bildirmek.
- j) Mevzuatla bakanlıklara veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen işlerin, bu Kanunda belirtilen kuruluş amaçları ve görev alanı çerçevesinde borsalara tevdiî halinde bu işleri yürütmek.
- k) Üyelerinin ihtiyacı olan belgeleri vermek ve bunlara ilişkin gerekli hizmetleri yapmak.
- l) Yurt içi fuarlar konusunda yapılacak müracaatları değerlendirip Birliğe teklifte bulunmak.
- m) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, ilgili kanunlar çerçevesinde Birlik ve Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak.

İKİNCİ BÖLÜM

Borsa Organları, Oluşumları ve Görevleri

Borsa organları

Madde 35- Borsanın organları şunlardır:

- a) Meslek komiteleri.
- b) Meclis.

- c) Yönetim kurulu.
- d) Disiplin kurulu.

Borsa meslek komiteleri

Madde 36- Borsa meslek komiteleri, meslek gruplarınca dört yıl için seçilecek beş veya yedi kişiden; üye sayısı onbini aşan borsalarda beş, yedi, dokuz veya onbir kişiden oluşur. Asıl üyeler kadar da yedek üye seçilir.

Komite, kendi üyeleri arasından dört yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı seçer.

Meslek komitesi üyeliğine seçilen gerçek kişiler ile tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcileri, aynı faaliyet sınırları içinde bulunan odalar ve borsaların meslek komiteleri ile 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna göre kurulmuş odaların ancak birinde görev alabilirler.

Mesleklerin gruplandırılmasında uyulacak esaslar ile meslek komitelerinin üye sayılarının tespiti ile diğer hususlar Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Borsa meslek komitelerinin görevleri

Madde 37- Borsa meslek komitelerinin görevleri şunlardır:

- a) Konuları dahilinde incelemeler yapmak, faaliyet alanları için yararlı ve gerekli gördükleri tedbirleri, kararlaştırılmak üzere yönetim kuruluna teklif etmek.
- b) Meslek komitesiyle ilgili olarak meclis gündeminde yer alan konularda başkan, başkan yardımcısı veya uygun görülen üyelerin, oy kullanmamak üzere meclis toplantısına katılmalarına karar vermek.
- c) Faaliyet alanlarına ilişkin olarak, meclis veya yönetim kurulu tarafından bilgi istenmesi halinde, bu konuda araştırma yapmak ve istemi cevaplandırmak.
- d) İlgili mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Borsa meclisi

Madde 38- Borsa meclisi, meslek gruplarınca dört yıl için seçilecek üyelerden oluşur. Meslek komiteleri beş kişiden oluşan gruplarda ikişer, yedi kişiden oluşan gruplarda üçer, dokuz kişiden oluşan gruplarda dörder, onbir kişiden oluşan gruplarda beşer meclis üyesi seçilir. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilir. En az yedi meslek grubu kurulamayan borsalarda meclisler borsaya kayıtlı olanların kendi aralarından seçecekleri ondört üye ile kurulur. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilir. Bu takdirde meslek komitelerinin görevleri meclislerce seçilecek ihtisas komisyonları tarafından yerine getirilir.

Meclis, kendi üyeleri arasından dört yıl için bir başkan, bir veya iki başkan yardımcısı seçer.

Meclis üyeliğine seçilen gerçek kişiler ile tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcileri, aynı faaliyet alanında bulunan odalar ve borsaların meclisleri ile 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna göre kurulmuş odaların ancak birinde görev alabilirler.

Meclis başkan ve yardımcıları, yönetim ve disiplin kurulu başkanlığına ve üyeliğine seçilemezler.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı Kararı ile.)

Borsa meclisinin görevleri

Madde 39- Borsa meclisinin görevleri şunlardır:

- a) Borsa yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyelerini seçmek.
- b) Kendi üyeleri arasından Birlik genel kurul delegelerini seçmek.
- c) Yönetim kurulu tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak.
- d) Çalışma alanları içindeki örf, adet ve teamülleri tespit ve ilân etmek.
- e) Aylık mizanı ve aktarma taleplerini incelemek ve onaylamak.
- f) Borsada gerçekleştirilen işlemlerden veya üyelerin yapmış oldukları sözleşmede yer alması halinde bu sözleşmelerle ilgili olarak çıkan ihtilafları çözmekle görevli tahkim müesseseleri oluşturmak.
- g) Borsa dışında yapılan işlemlerden doğabilecek ihtilafların çözümü için, mahkemeler tarafından istenecek bilirkişi listesini onaylamak.
- h) Borsa üyeleri hakkında disiplin kurulu tarafından teklif edilecek cezalara karar vermek.
- i) Yıllık bütçe ve kesin hesapları onaylamak ve yönetim kurulunu ibra etmek, sorumluluğu görülenler hakkında takibat işlemlerini başlatmak.
- j) Taşınmaz alımına, satımına, inşa, ifraz, tevhit ve rehnine ve ödünç para alınmasına, kamulaştırma yapılmasına ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde şirketlere ortak olmaya karar vermek.
- k) Borsa iç yönergesini kabul etmek ve Birliğin onayına sunmak.
- l) Borsaya dahil maddelerden hangilerinin, daha sonra tescil ettirilmek şartıyla, borsa yerinin dışında alınıp satılabileceğini belirlemek ve bu şekilde alınıp satılacak maddelerin otuz günü geçmemek kaydıyla tescil edilmesine ilişkin süreyi belirlemek.
- m) Yönetim kurulunca borsaya kayıt zorunluluğuna veya üyelerin derecelerine ilişkin olarak verilecek kararlara karşı yapılan itirazları incelemek ve kesin karara bağlamak.
- n) Mesleklerle ve sorunlara göre ihtisas komisyonları kurmak.
- o) Yurt içi ve dışı sınaî, ticarî ve ekonomik kuruluşlara üye olmak ve kongrelerine delege göndermek.
- p) Tahsili imkânsızlaşan alacakların takibinden vazgeçme veya ölen, ticareti terk eden ve borsaya olan aidat borçlarını yangın, sel, deprem ve benzeri tabii afetler gibi iradesi dışında meydana gelen mücbir sebeplerden dolayı ödeme güçlüğü içinde olan üyelerin aidat anapara ve gecikme zammı borçlarının affı ve/veya yeniden yapılandırılmaları ile borsa veya üyeler adına açılacak davalar konusunda yönetim kurulundan gelen teklifleri inceleyip karara bağlamak ve gerekli gördüğünde bu yetkisini yönetim kuruluna devretmek.
- r) Borsaya veya Türk ekonomi hayatına önemli hizmetler vermiş kimselere meclisin üye tam sayısının üçte ikisinin kararıyla şeref üyeliği vermek.
- s) İlgili mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Borsa yönetim kurulu

Madde 40- Borsa yönetim kurulu, dört yıl için seçilen, meclis üye sayısı yirmiden az olan borsalarda beş; yirmi ile yirmidokuz arasında olanlarda yedi; otuz ile otuzdokuz arasında olanlarda dokuz; kırk ve daha fazla olanlarda onbir kişiden oluşur.

Meclis kendi üyeleri arasından yönetim kurulunun başkanını, asıl ve yedek üyelerini tek liste halinde seçer. Yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından dört yıl için bir veya iki başkan yardımcısı ve bir sayman üye seçer.

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı Kararı ile.)

Bir borsanın yönetim kurulu başkan veya üyeleri, aynı zamanda başka bir borsa veya odanın meclisinde görev alamaz.

Toplantı gündemi başkan veya yokluğunda yetkilendirdiği başkan yardımcısı tarafından belirlenir. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin en az üçte birinin başvurusu ile en geç toplantının başlamasından önce, gündeme yeni madde eklenir.

Borsa yönetim kurulunun görevleri

Madde 41- Borsa yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Mevzuat ve meclis kararları çerçevesinde borsa işlerini yürütmek.
- b) Bütçeyi, kesin hesabı ve aktarma tekliflerini ve bunlara ilişkin raporları borsa meclisine sunmak.
- c) Aylık hesap raporunu borsa meclisinin incelemesi ve onayına sunmak.
- d) Borsa personelinin işe alınmalarına ve görevlerine son verilmesine, yükselme ve nakillerine usulüne uygun olarak karar vermek.
- e) Borsa personelinin disiplin işlerini bu Kanunda ve ilgili mevzuatta düzenlenen esas ve usuller çerçevesinde karara bağlamak.
- f) Disiplin kurulunun soruşturma yapmasına karar vermek.
- g) Bu Kanun uyarınca verilen disiplin ve para cezalarının uygulanmasını sağlamak.
- h) Borsada gerçekleştirilen işlemlerden doğacak ihtilafları çözmekle görevli hakem kurulunu belirlemek.
- i) Borsa dışında yapılan işlemlerden doğabilecek ihtilafların çözümü için, mahkemeler tarafından istenecek hakem ve bilirkişi listelerini hazırlamak ve onaylanmak üzere meclise sunmak.
- j) Bu Kanunda ve ilgili mevzuatta öngörülen belgeleri tasdik etmek.
- k) Borsanın bir yıl içindeki faaliyeti ve bölgesinin iktisadî durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp meclise sunmak.
- l) Hazırladığı iç yönergeyi meclise sunmak.
- m) Borsaya ait her türlü incelemeyi yapmak, endeks ve istatistikleri tutmak ve başlıca maddelerin borsada oluşan fiyatlarını tespit etmek ve bunları uygun vasıtalarla ilân etmek.
- n) Yüksek düzeyde vergi ve tescil ücreti ödeyen, ihracat yapan, teknoloji geliştiren üyelerini ödüllendirmek.
- o) Bütçede karşılığı bulunmak kaydıyla sosyal faaliyetleri desteklemek ve özendirmek, bağış ve yardımlarda bulunmak, burs vermek, meclis onayı ile okul ve derslik yapmak.
- p) Bu Kanunla ve sair mevzuatla borsalara verilen ve özel olarak başka bir organa bırakılmayan diğer görevleri yerine getirmek.

Borsa yönetim kurulunun yetkilerinin devri

Madde 42- Borsa yönetim kurulu, gerekli hallerde, yetkilerinden bir kısmını başkana, üyelerinden birine veya birkaçına yahut genel sekretere devredebilir.

Borsa disiplin kurulu

Madde 43- Borsa disiplin kurulu, meclisçe dört yıl için, borsaya kayıtlı olanlar arasından seçilen altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur.

Disiplin kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından bir başkan seçer. Başkanın bulunmadığı zamanlarda, en yaşlı üye kurula başkanlık eder.

Disiplin kurulu üyelerinde aranılacak şartlar, Birliğin uygun görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Borsa disiplin kurulunun görevleri

Madde 44- Borsa disiplin kurulunun görevleri şunlardır:

a) Borsa üyelerinin disiplin soruşturmalarını bu Kanunda ve ilgili mevzuatta öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yürütmek.

b) Meclise, borsa üyeleri hakkında disiplin ve para cezası verilmesini önermek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borsa İşlemleri

Borsaya tâbi maddeler ve alım satımları

Madde 45- Ticaret borsalarında yeterli arz ve talebi bulunan, dayanıklı ve stoklanabilir nitelikteki misli mallar, numune veya tipler üzerinden toptan alınıp satılır. Tipi tespit edilmemiş olan mallarla misliyiattan olup yerel ihtiyaçları karşılayan maddeler ile canlı veya kesilmiş hayvanlar da borsaya tâbi maddeler arasına alınabilir.

Döviz ve kıymetli madenler bu Kanun kapsamı dışındadır.

Borsa kurulan yerlerde, hangi malların borsada alım ve satımının zorunlu olduğu ve bunların en az miktarları, borsa meclisinin teklifi ve Birliğin uygun görüşü üzerine Bakanlıkça belirlenir ve ilgili borsa tarafından yerinde ilân olunur. Bakanlık, değişen piyasa şartlarında, borsada yeterli arz ve talebi bulunmayan veya ticarî teamüllere göre borsalarda alım satıma konu olmayan mallar ile sanayi tesislerinde işlem görerek mamul haline gelmiş nihai ürünleri, genel olarak veya borsalar itibarıyla borsaya tâbi maddeler arasından çıkarabilir, ticaret borsalarının, bölge ticaret borsalarının ve ürün ihtisas borsalarının kotasyonunda yer alacak veya almayacak ürünleri ve borsaya tâbi maddelerin en az alım satım miktarlarını yeniden belirleyebilir. Bakanlığın bu konudaki kararları da borsalar tarafından yerinde ilân edilir.^[5]

Borsa çalışma alanı içinde borsaya tâbi maddelerin en az miktarlarının üzerinde kalan miktarlarının alım ve satımının, belirlenen borsa yerinin dışında yapılması yasaktır. Bu maddelerin, en geç muamele yapıldığı günü takip eden otuz gün içinde borsaya tescil ettirilmesi şartı ile borsa yerinin dışında alınıp satılmasına meclisçe önceden karar verilebilir. Ancak Birlik, borsalarca alınacak bu gibi istisnai kararları kısmen veya tamamen, geçici veya sürekli olarak yürürlükten kaldırabilir.

Borsa işlemlerinin tescili

Madde 46- Borsaya tâbi maddelerin en az miktarları üzerinde yapılan alım satım muamelelerinin borsalara tescili zorunludur. Elektronik ticaret yoluyla yapılan satışlar da bu madde kapsamındadır.

Borsalarca gösterilen yerlerde yapılan işlemler aynı gün, borsa dışında alınıp satılmasına müsaade edilen maddelere ait işlemler en geç otuz gün içinde tescil ettirilir. Geçerli bir neden olmaksızın belirtilen sürelerde tescil zorunluluğunun yerine getirilmemesi durumunda, tescil ücreti yüzde elli fazlasıyla tahsil olunur.

Borsaya tâbi olmamakla birlikte yeterli arz ve talebi bulunan, misli nitelikte tarımsal ürünlerin alım satım işlemleri, alıcı veya satıcının talebine bağlı olarak borsaya tescil edilebilir.

Borsaya tâbi maddelerle ilgili alivve ve vadeli alım satım işlemlerine ilişkin tip sözleşmeler ticaret borsalarınınca hazırlanır. Buna göre düzenlenecek sözleşmeler ticaret borsalarına tescil ettirilir. Bu Kanun hükümlerine tâbi olarak düzenlenen sözleşme, ürün senedi ve benzeri belgeler, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri gibi değerlendirilmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Birlikçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Tescil yükümlülüğü aşağıdaki şekilde yerine getirilir:

a) Alıcı ve satıcının aynı borsanın çalışma alanı içinde bulunmaları halinde, işlem borsa örf ve adetlerine göre tespit olunan tarafça o borsaya tescil ettirilir ve tescil ücreti ödenir. Tescil ile yükümlü olan tarafın yokluğu halinde, diğer taraf tescili yaptırmak ve ücretini ödemekle yükümlüdür.

b) Alıcı ve satıcıdan birinin borsanın çalışma alanı içinde, diğerinin dışında olması halinde;

1) İki tarafın bulunduğu yerde borsa mevcut ve mal her iki borsaya tâbi ise ve işlem de yazışma, telgraf, telefon, teleks ile yapılmış veya elektronik ortamda gerçekleştirilmişse, sözleşmenin kabul ile tamam olduğu yerdeki tarafça o yer borsasına tescil ettirilir ve ücreti ödenir. Sözleşmenin nerede kabul ile tamam olduğu tespit edilemediği takdirde, işlem satıcının merkezinin bulunduğu yerdeki borsa, satıcı tarafından tescil ettirilir ve ücreti ödenir.

2) Taraflardan birinin bulunduğu yerde borsa mevcut değil veya borsa mevcut olmasına rağmen, mal o borsaya dahil değil veya taraflardan biri yurt dışında ise, işlem diğer tarafça kendi merkezinin bulunduğu yer borsasına tescil ettirilir ve ücreti ödenir.

c) Borsaya kayıtlı üyeler, borsanın çalışma alanı dışında yaptıkları ve bu fıkra da belirlenen tescil işlemleri dışında kalan alım veya satımları, kayıtlı bulundukları borsalara tescil ettirir ve ücretini öderler.

d) Borsanın çalışma sınırları dışında alım satım yapan taraflardan biri tacir veya sanayici sıfatını haiz olmayan üretici ise, tescil zorunluluğu ve tescil ücretini ödeme yükümlülüğü tacir ve sanayici olan diğer tarafa aittir. Alım satım yapan tarafların her ikisi de tacir veya sanayici sıfatını haiz olmayan üretici ise, tescil zorunluluğu uygulanmaz.

Tescil ücretinin oranı, malın alım satım değeri üzerinden azamî binde ikidir ve bu oranı borsa meclisi belirler. İşlem başına alınacak toplam tescil ücreti tavanı, yıllık aidat tavanının yüzde onundan az ve tamamından fazla olamaz. Ürün senedi tescil ücreti oranı ise alım satım değeri üzerinden en çok onbinde beştir.

İhracatın tescilinden ücret alınmaz.

Borsalar, üyelerinin alım satımlarının tamamını tescil ettirip ettirmediklerini denetlemeye yetkilidirler. Bu amaçla hâkim kararıyla üyelerinin ilgili defter ve evrakını inceleyebilirler.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar, Birlik tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Borsada alım satım yapanlar

Madde 47- Kendi adına ve başkasının hesabına borsada alım satım yapanlara borsa komisyoncusu; başkasının adına ve hesabına vekil sıfatıyla borsada alım satım yapanlara borsa ajanı; borsa alım satımlarında yalnız aracılık yapanlara borsa simsarı denir. Bunlar, borsaya dahil olmayan maddeler üzerinde borsa dışında işlem yapabilirler.

Borsaya dahil maddeler üzerindeki spot piyasa işlemlerinde, borsaya kayıtlı olanların kendileri, borsaya kayıtlı olmayan üretici ve imalatçılarla birinci fıkra da yer alan aracılardan

başkalarının borsada işlem ve faaliyette bulunmaları yasaktır. Borsa komisyoncusu, ajan veya simsar olarak kayıtlı olmadığı halde borsaya dahil maddeler üzerinde, bunların yapabileceği işlemleri yapanlardan bu işleme ait tescil ücreti beş misli tahsil olunur.

Gerçek ve tüzel kişi tacir olarak borsadaki spot piyasada faaliyet gösterecek aracılardan, bunlardan tüzel kişilerin kuruluş, görev ve yetkileri ile gerçek ve tüzel kişi araçlarda aranılacak nitelikler, çalışma usul ve esasları, hakları, uymakla yükümlü bulundukları kurallar ile bu kurallara aykırı eylemleri tespit olunan araçlara uygulanacak olan ve bu Kanunda öngörülen disiplin ve para cezaları ve aracılık faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin diğer hususlar, Birlikçe hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Borsa komisyoncusu, ajan ve simsarların aracılık ettikleri işlemlerden alacakları ücretler, alım satım tutarının binde beşini ve yıllık aidat tavan ücretini geçmemek üzere, borsa meclisince tespit edilir ve Birlikçe onaylanır.

Borsa işlemlerine ilişkin yönetmelikler

Madde 48- Borsalarda alım satım işlemlerinin nasıl yapılacağı, yönetim kurullarınca hazırlanıp meclislerce onaylanacak yönetmeliklerde gösterilir.

Alivre ve vadeli alım satım yapılan borsaların uygulayacakları usuller, Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ticaret Borsalarının Gelirleri ve Bütçe

Borsa gelirleri

Madde 49- Borsanın gelirleri şunlardır:

- a) Kayıt ücreti.
- b) Yıllık aidat.
- c) Muamele tescil ücreti.
- d) Yapılan hizmetler karşılığı alınan ücretler.
- e) Belge bedelleri.
- f) Yayın gelirleri.
- g) Bağış ve yardımlar.
- h) Para cezaları.
- ı) Misil zamları.
- j) Menkul, gayrimenkul sermaye iradı, şirket kârları ve döviz gelirleri.
- k) Sair gelirler.

Borsaya kayıt ücreti ve yıllık aidat

Madde 50- Üyeler borsaya kayıt sırasında kayıt ücreti ve her yıl için yıllık aidat ödemekle yükümlüdür.

Kayıt ücreti ile yıllık aidat, onaltı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde onundan az, yarısından fazla olamaz.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarları Birlikçe çıkarılacak yönetmelikle gösterilecek usullere göre belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tespit olunur. Tarifeler, borsa yönetim kurulunun teklifi ve meclisin onayı ile yürürlüğe girer.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar, yönetmelikte gösterilecek usullere göre ve on gün içinde borsa meclisine itiraz edebilirler. İtirazlar meclisçe karara bağlanıncaya kadar kayıt ücreti ve yıllık aidatın ihtilaflı kısmı tahsil olunmaz.

Yıllık aidat her yılın haziran ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücreti ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları, durumun kendilerine tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Şubelere kayıtlı üyeler, bu maddede belirlenen kayıt ücreti ve aidatların yarısı kadar ödeme yaparlar.

Ücretler ve belge bedelleri

Madde 51- Borsalarca verilen hizmetler ile onaylanan ve düzenlenen belgeler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı, maktu ücretlerde yıllık aidat tavanını geçmemek, nispî ücretlerde bu tavanı aşmamak ve binde beşten fazla olmamak kaydıyla borsa yönetim kurulunun teklifi ve meclisin onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Borsaca verilen hizmetin dışarıdan satın alınması halinde, satın alınan hizmetin bedeli bu tavanın iki katını geçmemek üzere ücrete eklenerek ilgiliden tahsil edilir.

Borsalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır:

- a) Eksper raporları.
- b) Analiz raporları.
- c) Borsaya dahil maddelerin fiyatlarına ilişkin belgeler.
- d) Makbuz senedi, varant ve malı temsil eden diğer senetler.
- e) Teamüller hakkında istenen belgeler.
- f) Fatura onayları.
- g) Borsaya kayıtlı olanların tatbik imzalarının onayı.
- h) Vadeli satış ve alivire sözleşmelerindeki imzaların onayı.
- i) Borsaya kayıtlı olanlara ait kayıt ve sicil suretleri.
- j) Borsaya dahil mallara ve borsa işlemlerine dair istenecek diğer belgeler.
- k) Borsaya dahil maddelerin ölçülmesi ve tartılması için gerekli tesisatı olan borsalarca bu konuda verilecek hizmetler.
- l) Gerekli tesisatı bulunan borsalarca verilecek depolama ve muhafaza hizmetleri.
- m) Yerli malı belgesi.
- n) Diğer hizmetler.

Borsa bütçesi

Madde 52- Borsa bütçesi, Birlikçe hazırlanacak tipe ve tespit olunacak muhasebe usullerine uygun olarak, yönetim kurulunca hazırlanır ve meclisçe onaylanır.

Bütçe, takvim yılına göre düzenlenir.

Bütçeden harcama, yönetim kurulu başkanı veya yetkilendirdiği yardımcısı ve genel sekreterin veya sayman üyenin ortak imzası ile yapılır.

Yönetim kurulunun önerisi üzerine meclisçe saptanan miktar kadar harcama, sonradan yönetim kurulunun onayına sunulmak şartıyla, genel sekreter tarafından re'sen yapılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ürün İhtisas Borsaları

Ürün ihtisas borsaları

Madde 53- (Değişik birinci fıkra: 6/12/2012-6362/143 md.) Ekonomik gereklilikler gözetilerek güven, serbest rekabet ve istikrar içinde, kotasyonundaki bir veya birden çok ürünün arz ve talebini buluşturan; yürürlükteki ürün standartlarına göre tasnif edilmiş ürünlerin, kendilerince organize edilen fiziki veya elektronik mekânlarda alım satımına aracılık eden; ürünlerin gerek fiziki, gerekse ürünü temsilen lisanslı depo işletmelerince çıkarılan ürün senetleri ve alivire sözleşmelerin ticaretini yürütebilen; işlemlere ilişkin güvenilir kayıt ve saklama imkânları bulunan; oluşan fiyatları, ürettiği bilgileri, diğer benzer ve alternatif piyasaları izleyebilecek ve duyurabilecek bilgi işlem, teknik ve elektronik donanım, kurumsal ve mali altyapıya sahip olan; faaliyet alanı ulusal veya uluslararası olabilen anonim şirket statüsünde ürün ihtisas borsaları Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanı kararı ile kurulur. Ürün ihtisas borsaları kendilerinin ya da bünyelerindeki piyasaların işletilmesi ve/veya yönetilmesi için Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine tabi olan bir ya da birden fazla piyasa işleticisi ile anlaşma yapabilirler. Bu anlaşma, Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulu onayı olmaksızın hüküm ifade etmez. Verilen onay üzerine piyasa işleticileri borsa ile yapılan anlaşma çerçevesinde ürün ihtisas borsasının sahip olduğu hakları kullanır ve Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatta öngörülen yükümlülüklerinin yerine getirilmesini temin ederler.^[6]

Kuruluş izni alan şirkete, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelikler ile öngörülen şartları taşıdığıнын tespiti halinde Bakanlıkça faaliyet izni verilir. Faaliyet izni alan şirket, ürün ihtisas borsası anonim şirketi unvanıyla faaliyet gösterir.

Ticaret borsaları, kurulmuş veya kurulacak ürün ihtisas borsalarına ortak olabilir veya aralarındaki sözleşme uyarınca bunların acentesi olarak çalışabilirler.

Ürün ihtisas borsalarının yönetim kurulunun bir üyeliği için Bakanlıkça atama yapılır.

Ürün ihtisas borsaları ve ticaret borsaları, lisanslı depo işletmeciliği yapan şirketler kurabilir ve ortak olabilir.

(Değişik altıncı fıkra:23/5/2024-7511/6 md.) Ürün senetleri ve alivire sözleşmelere ilişkin işlemlerde; devir ile bedelin ödenmesi, alıcı ve satıcının diğer yükümlülüklerinin ürün ihtisas borsalarında alım satımına aracılık edenlerce veya takas ve saklama hizmeti aldıkları kuruluşlarca yerine getirilmesi, alım satımın tescili ve alım satıma ilişkin diğer hususlar bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak ürün ihtisas borsası tarafından yürütülür. Ürün ihtisas borsasının veya ürün ihtisas borsası tarafından takas merkezi olarak yetkilendirilen kuruluşun takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edecekleri limitler dâhilinde ve alınacak teminatlar ile garanti fonu varlıklarıyla sınırlıdır. Ürün ihtisas borsalarında gerçekleştirilen işlemlerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak ve zararların tazmini için alınacak teminatların ve oluşturulabilecek garanti fonunun kuruluşu, işletimi, kullanımı ve katılımcılarına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Bu fıkrada düzenlenen teminatlar ve garanti fonundaki varlıklar tevdi amaçları dışında kullanılamaz, üçüncü kişilere devredilemez, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamaz.

Alivire sözleşmeler, Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen ciro su kabil olan diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu sözleşmelerde aranacak şartlar ile alivire alım satımlarda aranacak usul ve esaslar, ilgili borsaca hazırlanıp, Birliğin görüşü alınarak Bakanlıkça onaylanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivre sözleşmeler ile lisanslı depolarca düzenlenen kıymetli evrak hükmündeki ürün senetleri ve ürünü temsil eden benzer senetlerin alım satımı ve rehni gibi işlemlerin ürün ihtisas borsalarında kontrolü ve tescili zorunludur. Ancak, kota edilerek ilgili ürün senedinin ve alivre sözleşmelerin alınıp satıldığı bir ürün ihtisas borsası faaliyette bulunmuyorsa bunlar teknik, kurumsal ve malî alt yapısının yeterliliği tespit edilen ve Bakanlıktan izin alan ticaret borsalarında işlem görür. Borsada tescil gerçekleşmedikçe ürün mülkiyeti başkasına devredilemez .

(Mülga dokuzuncu fıkra: 6/12/2012-6362/143 md.)

Ürün ihtisas borsalarının, bu Kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, sermaye ve ortaklık yapısı, üyelik, teknik donanım, uzman personel, organizasyon, hizmet birimleri, kayıt sistemi, diğer oda ve borsalarla ve Birlikle ilişkileri, temsilci ve delege görevlendirmeleri, organlarda temsil edilmeleri, bunların kuruluş, faaliyet ve denetimlerine ilişkin usul ve esaslar, Birliğin görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bakanlık, bu maddede belirtilen görev ve işlevleri yapacak ürün ihtisas borsalarının güven, açıklık ve istikrar içinde faaliyet göstermesine, verecekleri hizmet ve karşılığında alacakları ücret ve komisyonlara ilişkin düzenlemeler yapmaya, mevzuata aykırılık veya kamu menfaatinin korunması ya da olağan dışı menfi durumlarda uyarma, talimat verme, her türlü tedbiri alma, faaliyetlerinin bir veya birkaçını durdurma, faaliyet iznini askıya alma veya iptal etme, mahkeme kararıyla yönetimine ve malvarlığına el koyma, tasfiyesini istemeye yetkilidir.

(Ek fıkra: 6/12/2012-6362/143 md.) Makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, ürün ihtisas borsalarının güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylemler bir suç oluşturmadığı takdirde piyasa bozucu eylem sayılır. Piyasa bozucu eylemleri gerçekleştirenler hakkında Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca idari para cezası uygulanır.

(Ek fıkra: 6/12/2012-6362/143 md.) Ürün senetleri ve alivre sözleşmelerin ürün ihtisas borsalarında alım satımına aracılık edilmesine, aracılardan yetkilendirilmesi ile bu yetkinin askıya alınması ve iptaline, aracılardan gözetim ve denetimine ve ürün senetleri ve alivre sözleşmeler üzerindeki aracılık hizmetlerine dair diğer işlemlere, müşterinin verdiği yetkiye bağlı olarak müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyelerinin nemalandırılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun birlikte çıkaracağı yönetmeliklerle düzenlenir.^[7]

(Ek fıkra: 6/12/2012-6362/143 md.) Ürün senetleri ve alivre sözleşmeler üzerinde gerçekleştirilen işlemler üzerindeki gözetim ve denetim faaliyetleri Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun müştereken çıkaracağı bir yönetmelikle düzenlenir. Bu faaliyetler neticesinde ortaya çıkan hususlara ilişkin olarak alınacak tedbirler ve yapılacak işlemler, Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuata tabidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Birlik

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Madde 54- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, odalar ve borsalar arasındaki birlik ve dayanışmayı temin etmek, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, oda

ve borsa mensuplarının meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, bunların birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlâkını korumak, ülkenin kalkınması, ekonominin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak ve bu Kanunda belirtilen hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşudur.

Birliğin kısa adı TOBB'dur ve merkezi Ankara'dadır.

Birlikte ehliyet, temsil ve imza yetkisi

Madde 55- Birlik; taşınır ve taşınmaz mal almaya, satmaya, inşa, ifraz, tevhit ve rehnetmeye, kamulaştırma yapmaya, ödünç para almaya, sosyal yardımlarda bulunmaya, okul ve derslik yapmaya, burs vermeye, bağış ve yardımlarda bulunmaya, sosyal faaliyetleri destekleme ve özendirme yardımları yapmaya, bu Kanun hükümleri çerçevesinde şirket ve vakıf kurmaya veya kurulu şirketlere iştirak etmeye, derneklere ve kooperatiflere üye olmaya ve benzeri hukukî işlemler yapmaya yetkilidir.

Birliğin hukukî temsilcisi Birlik Başkanıdır.

Birlik adına düzenlenen taahhütname, sözleşme, vekâletname gibi Birliği hukuken bağlayan hukukî işlemleri imzalamaya; kendilerine genel kurul veya yönetim kurulu tarafından verilen limitler dahilinde Birlik Başkanı veya Genel Sekreter münferiden, limitleri aşan işlemlerde ise Birlik Başkanı ile Genel Sekreter müştereken yetkilidirler. Ayrıca bu işlemleri, yönetim kurulu tarafından yetkilendirilen bir üye ve genel sekreter müşterek imzaları ile yapmaya yetkilidirler.

Birliğin görevleri

Madde 56- Birliğin görevleri şunlardır:

a) Odaları ve borsaları güçlendirecek ve aralarında işbirliği ile uyumlu çalışma, gelişme imkânları sağlayacak karar ve tedbirleri almak ve gerekli teşkilâtı kurmak; sektör meclisi adı altında istişarî nitelikte üst kurullar oluşturmak; oda ve borsaların kanunî amaç ve görevlerini yerine getirmelerini sağlamak üzere, fıkri yardımda bulunmak; gerektiğinde oda ve borsaların çalışma ve işlemlerinin mevzuat esasları içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla ilgili oda veya borsanın talebi üzerine gerekli incelemeleri yapmak ve önerilerde bulunmak.

b) Oda ve borsa faaliyetlerinin ve sunulan hizmetlerin standardizasyonunu, muhasebe kayıtlarının ortak usullerde tutulmasını ve üyelere ilişkin bilgilerin Birlik merkezinde toplanmasını sağlamaya yönelik olarak gerekli elektronik alt yapıyı kurdurmak ve ticarî sırların korunmasını gözeterek işletimini sağlamak; oda ve borsalardan üyelik kayıtları ile aidatlara ilişkin bilgi ve belge talep etmek, bu taleplerin yerine getirilmesini sağlamak ve gerekli denetimleri yapmak.

c) Bu Kanunda Birlikçe çıkarılacağı belirtilen yönetmelikleri düzenlemek, oda ve borsaların iç yönergelerini onaylamak.

d) Ülkenin iktisadî durumu hakkında raporlar hazırlamak, oda ve borsalarca bu konuda hazırlanan raporları incelemek ve değerlendirmek, Ekonomik ve Sosyal Konseyde ve benzeri kurum, kurul, komisyon ve kuruluşlarda ticaret ve sanayi kesimini temsil etmek.

e) Yabancı ülkelerdeki oda, borsa ve benzeri ilgili organizasyonlar tarafından düzenlenen raporları incelemek ve ülkemizi ilgilendiren kısımları derleyip yayınlamak; gelişen dünya koşullarında ulusal ticaret, sanayi ve hizmet sektörlerinin gelişmesine yönelik çalışmalar yapmak; Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlarla olan ilişkilerde bu sektörlerin haklarını

gözetmek; Avrupa Birliği mevzuatı konusunda çalışmalar yapmak, oda ve borsaları bu konularda bilgilendirmek.

f) Milletlerarası Ticaret Odası Türkiye Milli Komitesini kurmak ve faaliyetlerini yürütmek.

g) Ulusal ve uluslararası toplantı ve kongreler düzenlemek, bunlara katılmak; oda ve borsalara yurt içi fuarlar konusunda yapılan ve Birliğe intikal ettirilen müracaatları inceleyip karara bağlamak; fuar şirketlerine yurt içi fuar düzenleme yetki belgesi vermek; yabancı ülkeler ticaret ve sanayi odalarının vekillik, mümessillik ve muhabirliğini kabul ve ifa etmek; Birliğin faaliyet alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlara üye olmak veya bu tür kuruluşlar, iş konseyleri, ekonomik işbirliği komiteleri kurmak, uluslararası toplantılara katılmak; yurt içinde ve yurt dışında ticaret merkezleri kurmak ve kurulmuş olanlara katılmak; ekonomik ve sosyal sorunlarla ilgili etkinliklere katılmak; gerektiğinde bu tür faaliyetleri teşvik etmek, maddî destekte bulunmak; yabancı ülke oda ve birlikleri ile işbirliği komiteleri kurmak, bunlarla kapsamlı ve etkin işbirliği yapmak.

h) Ülkemizdeki ve yabancı ülkelerdeki Türk veya Türk-yabancı ticaret, sanayi ve deniz ticaret odalarına gerektiğinde yardımlar yapmak; gerektiğinde Bakanlığın izni ile yurt içinde ve yurt dışında temsilcilikler ve irtibat büroları kurmak.

ı) Tüketicinin korunması ve sağlıklı bir rekabet ortamının oluşturulması için gerekli önlemleri almak, mevzuat uyarınca Bakanlık ve bakanlıklar tarafından bu ve benzeri konularda verilecek diğer görevleri yapmak ve gerekli teşkilâtı kurmak.

j) Talepleri halinde oda ve borsaların üyeleri arasındaki ihtilafları hakem olarak çözmek üzere yüksek tahkim heyeti kurmak.

k) Özel sektörün ekonomik politikalarını belirlemek; dünya ekonomisi ile entegrasyonu teminen gerekli dış ekonomik ilişkilerin tesisinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına gerekli hallerde görüş vermek ve bu ilişkilerin yürütülmesinde yardımcı olmak.

l) Sermaye piyasası, yatırımların teşviki ve yönlendirilmesi, ithalat -ihracat rejimi kararları, ithalatı haksız rekabetin önlenmesi ve vergi ile ilgili konularda resmî mercilere görüş bildirmek, önerilerde bulunmak, gerektiğinde bu konularla ilgili toplantılara katılmak; küçük ve orta ölçekli işletmeleri pazarlama, finansman, araştırma-geliştirme çalışmalarında teşvik etmek.

m) Bakanlığın gözetimi ve denetiminde Türk Ticaret Kanununun 37 nci maddesinde belirtilen Türkiye Ticaret Sicili Gazetesini çıkarmak.

n) Yeni oda ve borsa kurulması, mevcut oda ve borsaların çalışma alanlarının genişletilmesi ya da daraltılması, mevcut oda ve borsaların dağılması ile kayıt ücretleri, aidatlar ve alınacak ücretlere ilişkin konularda bu Kanunla verilen görevleri yapmak.

o) Belirli madde bazında büyük miktarda işlem hacmine sahip ve salon satış usulüyle çalışan borsaların teknik olarak güçlendirilmeleri ile yurt içi ve yurt dışı borsalar arasındaki iletişimi sağlamak üzere, gelişen teknolojinin sunduğu imkânlardan da yararlanarak, çalışmalar yapmak ve gerekli tedbirleri almak.

p) İthal malların fiyatları ile ilgili uyuşmazlık halinde, talep eden kuruluşa konuya ilişkin teknik bilgi sağlamak.

r) Odalarca düzenlenecek kapasite raporları ve benzeri belgeleri incelemek ve onaylamak.

s) İlgili mevzuat uyarınca, organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, teknoloji merkezleri, teknopark kurulmasına yardımcı olmak, kurulmuş veya kurulacak olanlara katılmak.

t) Yurt içinde ve uluslararası ticarî anlaşmazlıklarda görev alacak tahkim kurumlarını ve uygulanacak tahkim şartlarını oluşturmak, tahkim konusunda odalarca yapılacak çalışmaları desteklemek.

u) Ticaret ve sanayi kesimi ve faaliyetleri konusundaki bürokratik engellerin kaldırılması, özelleştirmenin hızlandırılması, yatırım teşviklerinde yatırım konusu ve yerinin belirlenmesi, ülkenin sanayi, ticaret, tarım, turizm ve hizmet sektörlerinin envanterinin çıkarılması konularında çalışmalar yapmak; ticaret ve sanayinin bünyesi ile işletme büyüklükleri, işçi sayıları konularında istatistiki bilgiler derlemek ve yayınlamak; elektronik ticareti geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak, gerekli araştırma birimlerini kurmak, sayısal sertifika verilmesi ve internet alan adı tahsisi konusunda önerilerde bulunmak.

v) Bakanlık tarafından mevzuat çerçevesinde verilecek görevleri yapmak, ülke ekonomisinin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla resmî mercilere görüş bildirmek ve öneride bulunmak.

y) Uluslararası anlaşmalar gereği, elektronik ortam dahil TIR ve ATA karneleri, menşe şahadetnameleri, dolaşım belge ve sertifikalarının basımı, dağıtımı ve uygulamalarına ilişkin hizmetler ile EAN -UCC çizgi kod sistemine ilişkin çalışmaları yürütmek.

z) Sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün yetişmesini sağlamak amacıyla üniversiteler, yüksekokullar, meslekî ve teknik eğitim kurumları kurmak, kurulmuş bulunanlara iştirak etmek, işbirliği yapmak; ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde görev tanımları yapmak, bu görev tanımlarına uygun öğretim programları hazırlanması ve uygulanmasını teşvik etmek; odalarca sürdürülen çıraklık ve meslekî eğitim hizmetlerinin uyumlu yürütülmesini teminen uygulamalara rehberlik etmek; oda ve borsaların yönetici ve personeline yönelik hizmet içi eğitim programları hazırlamak, uygulamak, bu amaçlarla gerektiğinde bir meslekî eğitim merkezi kurulmasını sağlamak.

Birlik, bu Kanunda belirtilen kuruluş amaçları ve görev alanı çerçevesinde kendisine tevdi halinde, mevzuatla bakanlıklara veya kamu kurum ve kuruluşlarına verilen görevleri de yerine getirir.

Sektör meclisleri

Madde 57- Birlik Yönetim Kurulu, istişarî nitelikte olmak, sektörel gelişmeyi teşvik etmek, sorunları incelemek ve önlemleri tespit etmek amacıyla turizm, ulaştırma, müteahhitlik, sanayi bölgeleri, teknoloji bölgeleri, serbest bölgeler gibi gerekli gördüğü sektörlerde o sektörün Türkiye sektör meclisini oluşturur.

Bu meclisler, mesleğinde itibar ve tecrübe sahibi oda ve borsa mensupları ile ihtisas sahipleri arasından Birlik Yönetim Kurulunca seçilen en çok kırk kişiden oluşur. Meclis üyeleri kendi arasından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

Sektör meclislerinin kuruluş ve işleyişi ile faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar, Birlik tarafından hazırlanıp Bakanlıkça onaylanacak yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 3/6/2007-5684/38 md.) Sigorta acenteleri için oluşturulacak sektör meclisiyle ilgili Sigortacılık Kanunundaki hükümler saklıdır.

Türk-yabancı veya yabancı-Türk odalar ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu

Madde 58- Türkiye ile diğer ülkeler arasında ekonomik ve ticarî ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak, tek taraflı veya çok taraflı Türk-yabancı veya yabancı-Türk ticaret, sanayi ve deniz ticaret odası adı ile

kurulacak dernekler için Birliğin izni aranır. Müşterek odaların, izlenme ve denetlenme esasları, Birlik Yönetim Kurulunun teklifi ve Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle tespit olunur. Bu odalardan yurt dışında kurulmuş olanların faaliyetlerinin izlenmesi, yurt içindekilerin çalışmalarının denetlenmesi ve izlenmesi, Birlik tarafından yapılır. Bu şekilde kurulan dernekler, bu maddede yer alan hükümler dışında, genel hükümlere tâbidir.

Birinci fıkra uyarınca kurulan dernekler dışındaki tüzel kişiler, ticaret, sanayi ve deniz ticaret odası adını kullanamazlar.

(Mülga: 10/9/2014-6552/144 md.)

(Mülga: 10/9/2014-6552/144 md.)

(Mülga: 10/9/2014-6552/144 md.)

Yüksek İstişare Kurulu

Madde 59- Yüksek İstişare Kurulu; Birlik Başkanı, başkan yardımcıları, konsey başkanları ve şeref üyelerinden oluşan istişarî bir kuruldur.

Birlik başkanlığı yapmış olanlar Kurulun doğal üyesi sayılırlar. Ayrıca, Birlik Yönetim Kurulunca ülke ekonomisine üstün hizmetleri bulunanlar arasından da şeref üyeleri belirlenebilir.

Birlik Başkanı aynı zamanda Kurul başkanıdır. Kurul üyeleri, kendi üyeleri arasından iki başkan yardımcısı seçer. Kurulun görevleri ve çalışma esasları Birlik Yönetim Kurulunca belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Birlik Organları, Oluşumları ve Görevleri

Birliğin organları

Madde 60- Birliğin organları şunlardır:

- a) Genel Kurul.
- b) Oda ve Borsa Konseyleri.
- c) Yönetim Kurulu.
- d) Yüksek Disiplin Kurulu.

Genel Kurul

Madde 61- Genel Kurul, oda ve borsa meclislerinin kendi üyeleri arasından dört yıl için seçecekleri delegelerden oluşur.

Genel Kurulda her oda ve borsa en az bir delege ile temsil edilir. Bu delege oda ve borsa yönetim kurulu başkanıdır. İlave delegelerin belirlenmesinde seçmen listelerinde yer alan üye sayısı ile oda ve borsaların Birliğe fiilen ödedikleri aidatlar esas alınır.

Oda ve borsalardan üye sayısı, ikibinden beşbine kadar olanlar bir; beşbinden onbine kadar olanlar iki; onbinden otuzbine kadar olanlar üç; otuzbinden ellibine kadar olanlar dört; ellibinden fazla olanlar beş ilave delege seçerler. Üye sayısı ellibini aşan oda ve borsalar, beş ilave delegeye ek olarak ellibinin üzerindeki her fazla ellibin üye için ayrıca bir ilave delege seçerler.

Ayrıca, odalar ve borsalar, seçimin yapıldığı yıl hariç son dört yılda Birliğe fiilen ödedikleri aidatların ortalaması esas alınarak, onaltı yaşından büyükler için seçimin yapıldığı yıldan önceki yıl geçerli olan aylık brüt asgarî ücretin her yirmibeş katı tutarı için bir ilave delege seçerler. Ancak, bu şekilde belirlenecek ilave delege sayısı yirmiyi geçemez.

Seçilen delege sayısı kadar da yedek delege seçilir.

Delegelerin oda ve borsalardan çıkması, çıkarılması, ölümleri, istifaları veya meclis üyeliklerinden ayrılmaları hallerinde yerlerine yedek üyeler, aldıkları oy sayısına göre Genel Kurula katılırlar.

Delegelerin Genel Kurula katılma masrafları temsil ettikleri oda veya borsa tarafından karşılanır.

Genel Kurul, her yıl mayıs ayı içinde toplanır.

Oda ve borsa meclislerinin görevlerine son verilerek yerlerine yeniden seçim yapılması durumunda, Genel Kurula gönderilecek delegeler yeniden seçilir.

Genel Kurulun görevleri

Madde 62- Genel Kurulun görevleri şunlardır.^[8]

a) Birlik Başkanını, Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu yeleri ile yedeklerini seçmek.

b) İlgili delegelerce kendi aralarından oda ve borsa konseylerinin üyelerini seçmek.

c) Muhasebe ve muamelat yönetmelikleriyle, odalar ve borsalar tarafından hazırlanan hakem ve bilirkişi listelerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları gösteren yönetmelikleri onaylamak.

d) lkenin iktisadî durumu hakkında yönetim kurulunca hazırlanacak raporları incelemek ve onaylamak.

e) Birlik Genel Sekreterliği ve Genel Kurulun alışma esaslarına ilişkin yönetmelikleri onaylamak.

f) Odalar ve borsalar arasında işbirliği kurmak ve bunların gelişimi için gerekli tedbir ve kararları almak.

g) Borsalarca yapılan genel düzenlemeleri onaylamak.

h) Oda ve borsaların btçlerinin tiplerini ve btlerin düzenleme usullerini belirlemek.

ı) Gerekli gördüğü hallerde komisyonlar kurmak ve seçeceği komisyon marifetiyle Birlik hesaplarını denetlemek.

j) Birlik btsini incelemek ve karara bağlamak.

k) lke ekonomisine ve Birliğe stn hizmetleri bulunanları Yönetim Kurulunun teklifi ile şeref yesi olarak seçmek.

1) (**Ek:26/1/2023-7435/7 md.**) Toplam tutarı brüt asgari ücretin yüzde ellisini geçmeyen ve zamanaşımı süresinin dolmasına bir yıldan az kalan aidat borçları ve ferlerine yönelik oda ve borsa meclislerince terkin kararı verilebilecek st sınırı belirlemek.

m) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Oda ve borsa konseyleri

Madde 63- Genel Kurulda, ilgili delegelerce kendi aralarından dört yıl için ve her biri otuz üyeden oluşan ticaret ve sanayi odası konseyi, ticaret odası konseyi, sanayi odası konseyi, deniz ticaret odası konseyi ve borsa konseyi olmak üzere beş ayrı konsey seçilir. Ayrıca, her konsey için asıl ye sayısı kadar yedek ye seçilir. Ancak, konsey ye sayısı, Genel Kurulda temsil edilen ilgili delege sayısının yarısını geçemez.

Her konsey, kendi yeleri arasından dört yıl için bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

Konsey başkanları, kendi aralarından ilk bir yıl için Genel Kurul Başkanını seçerler. İzleyen yıllarda konsey başkanları en yaşlı olandan başlamak üzere sırasıyla Genel Kurul Başkanı olurlar. Diğer konsey başkanları da genel kurul başkan yardımcısı sıfatıyla Genel Kurul Divanını teşkil ederler.

Konseyleyler, yılda iki defadan az olmamak üzere, konsey başkanının teklifi ve Birlik Başkanının oluru üzerine Birlik merkezinde toplanır. Ayrıca, konseyleyler Birlik Başkanının talebi üzerine Genel Kurul Başkanının davetiyle öngörülen gündemi görüşmek üzere müşterek olarak toplanır.

Konseyleylerin başkan ve üyelerinin toplantılara katılma masrafları Birlik tarafından karşılanır.

(İptal altıncı fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı Kararı ile.)

Oda ve borsa konseyleylerinin görevleri

Madde 64- Oda ve borsa konseyleylerinin görevleri şunlardır:

- a) Konsey başkan ve başkan yardımcılarını seçmek.
- b) Oda ve borsalardan gelen konuları görüşüp teklif ve görüş şeklinde yönetim kuruluna sunmak.
- c) İktisadî raporları, mevzuat değişikliklerine ilişkin kararları gözden geçirmek, temsil ettikleri kesimin ekonomik sorunları hakkında incelemeler yapmak.
- d) Oda veya borsaların koordinasyon ve gelişimlerini gözetmek.
- e) İlgili toplantılarda ve protokolde konseyi, başkan veya başkan yardımcısı ile temsil etmek.
- f) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Birlik Yönetim Kurulu

Madde 65- Birlik Yönetim Kurulu, dört yıl için seçilen, başkan dahil yirmibir üyeden oluşur.^[9]

Genel Kurul tarafından delegeler arasından seçilen Birlik Başkanı, aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanıdır.

Yönetim Kurulunun yirmi asıl ve aynı sayıda yedek üyesi, Genel Kurulca delegeler arasından seçilir. Yönetim Kurulunda, her oda ve borsa grubundan en az bir temsilci bulunur.^[10]

Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından dört yıl için her bir oda grubunu ve borsaları temsilen beş başkan yardımcısı ve bir sayman üye seçer.

Yönetim Kurulu ayda bir defadan az olmamak üzere, Birlik Başkanının veya yokluğunda Birlik Başkanının yetkilendirdiği başkan yardımcısının çağrısı üzerine toplanır. Toplantı gündemi Birlik Başkanı veya yokluğunda yetkilendirdiği başkan yardımcısı tarafından belirlenir. Ayrıca, Yönetim Kurulu üyelerinin en az üçte birinin toplantı başlayana kadar yapacağı başvuru ile gündeme yeni madde eklenir. Birlik Başkanı tarafından yetkilendirilen başkan yardımcısı, başkanın yokluğunda başkan vekili olarak görev yapar.

Birlik Başkanı aynı zamanda mensubu olduğu oda veya borsanın yönetim kurulu başkan veya üyeliği ile meclis başkanlığı görevlerini yapamaz.

(İptal yedinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı Kararı ile.)

Birlik Yönetim Kurulunun görevleri

Madde 66- Birlik Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Odalar ve borsalar arasında çıkacak ihtilafları çözmek.
- b) Muhasebe ve muamelatta birlik ve beraberlik sağlamak üzere yönetmelikler hazırlamak ve Genel Kurula sunmak.
- c) Ülkenin iktisadî durumu hakkında rapor hazırlamak ve Genel Kurulun onayına sunmak.
- d) Yabancı ülkelerdeki ticaret ve sanayi odaları ile borsalar tarafından yapılan yayınları izlemek ve Türkiye ile ilgili olanlardan üyeleri ve gerektiğinde resmî makamları haberdar etmek.
- e) Uluslararası sergi, fuar ve kongrelere katılmak, yabancı ülkelerdeki oda ve borsaların vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek, ulusal ve uluslararası meslekî teşekküller kurmak, uluslararası meslekî toplantılara katılacak üyeleri seçmek.
- f) Bütçe dahilinde harcama yapmak.
- g) Oda ve borsaların Birlik aidatlarını süresi içinde yatırmalarını sağlamak ve bu konuda gerekli denetimleri yapmak.
- h) Birlik Genel Sekreterliği yönetmeliğini hazırlamak ve Genel Kurula sunmak.
- i) Bu Kanunda Birlikçe çıkarılacağı öngörülen yönetmelikleri hazırlamak ve Bakanlığın onayına sunmak.
- j) İlgili kanunlar çerçevesinde bakanlıklarca istenen bilgileri vermek.
- k) Bir yıllık faaliyetler hakkında Genel Kurula rapor vermek.
- l) İktisadî konularda kongreler ve benzeri toplantılar düzenlemek.
- m) Yıllık bütçeyi hazırlamak ve Genel Kurula sunmak.
- n) Talepleri halinde oda ve borsaların üyeleri arasındaki ihtilafları hakem olarak çözmek üzere yüksek tahkim heyeti kurmak.
- o) Bu Kanunla ve sair mevzuatla Birliğe verilen ve özel olarak başka bir organa bırakılmayan diğer görevleri yerine getirmek.

Birlik Yönetim Kurulunun yetkilerinin devri

Madde 67- Yönetim Kurulu, gerekli hallerde, yetkilerinden bir kısmını Birlik Başkanına, Yönetim Kurulu üyelerinden birine veya birkaçına ya da Genel Sekretere devredebilir.

Yüksek Disiplin Kurulu

Madde 68- Yüksek Disiplin Kurulu, delegeler arasından Genel Kurulca dört yıl için seçilen altı üyeden oluşur. Aynı sayıda yedek üye seçilir.

Yüksek Disiplin Kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında üyeleri arasından bir başkan seçer. Başkanın bulunmadığı zamanlarda, en yaşlı üye Kurula başkanlık eder.

Üyelerden biri raportör olarak tayin edilir. Raportör üye karar oylamasına katılamaz.

Yüksek Disiplin Kurulu, Birlik Başkanının çağrısı üzerine de toplanır.

Yüksek Disiplin Kurulunun görevleri

Madde 69- Yüksek Disiplin Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Oda ve borsa meclislerinin disiplin cezalarına ilişkin kararları ile oda ve borsa yönetim kurullarının soruşturma açılmamasına ilişkin kararlarına karşı yapılacak itirazları karara bağlamak.
- b) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birliğin Gelirleri

Birlik aidatı

Madde 70- Odalar ve borsalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin yüzde sekizini aidat olarak, Birlik Yönetim Kurulunun belirleyeceği bankalardan birine Birlik adına yatırmak zorundadırlar.

Birlik aidatları bir önceki yıl fiili geliri üzerinden hesap edilerek, izleyen yılın temmuz ve aralık aylarında eşit iki taksitte yatırılır.

Fiili gelire; 23 üncü ve 49 uncu maddelerde sayılan bütün gelirler ile menkul ve gayrimenkul sermaye iratları, şirket kârları ve döviz gelirleri dahildir.

Birlikçe alınacak ücretler

Madde 71- Birlikçe, belgelerin onaylanması ve hizmetlerin verilmesi karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı, tahkim gelirleri hariç olmak üzere, maktu ücretlerde onaltı yaşından büyüklere uygulanan asgarî ücretin brüt tutarının üç katından, nispî ücretlerde de bu tavanı aşmamak kaydıyla binde beşten fazla olamaz. Bu oran ve miktarlar, Yönetim Kurulu tarafından kararlaştırılacak tarifelerle tespit olunur.

Birlikçe onaylanacak ve verilecek belgeler ve hizmetler şunlardır:

- Kapasite raporları.
- Faturalar, menşe şahadetnameleri, A.TR ve EUR. 1 dolaşım belgeleri ve sertifikaları.
- Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi hizmetleri.
- Kalite belgeleri.
- TIR ve ATA karneleri ile EAN-UCC çizgi kod sistemine ilişkin hizmetler.
- Tahkim hizmetleri.
- Fuar düzenleme yetki belgeleri.
- Ticarî ve sınaî mahiyette diğer her türlü belge ve bilgi ile hizmetler.

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacak ilân ücretleri, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi Komitesinin teklifi ve Bakanlığın onayı ile yürürlüğe girecek bir tarife ile belirlenir.

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinin çıkarılmasına ilişkin esasları tespit, yayım işlerini sevk ve idare etmek ve Bakanlık ile Birlik arasındaki çalışmaları koordine etmek üzere; İç Ticaret Genel Müdürü başkanlığında, İç Ticaret Genel Müdürlüğünde görevli en fazla üç genel müdür yardımcısı ile Birlik Genel Sekreteri, ilgili genel sekreter yardımcısı ve gazete müdüründen oluşan bir Komite kurulur.^[11]

Komitenin çalışma usul ve esasları ile Komite üyelerinin gazete gelirlerinden karşılanacak huzur hakları, Komite toplantılarına ilişkin giderler ve bu konu ile ilgili diğer hususlar Birliğin olumlu görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Huzur haklarının net aylık miktarı brüt asgarî ücret tutarını geçemez.

Gelirler ve bütçe

Madde 72- Birliğin gelirleri; aidatlar, hizmetler karşılığı alınacak ücretler, bağış ve yardımlar, yayın gelirleri ve diğer gelirlerden oluşur.

Birlik bütçesi, Yönetim Kurulunca yıllık olarak hazırlanır ve Genel Kurulca kararlaştırılır.

Bütçeden harcama, Birlik Başkanı veya yetkilendirdiği başkan yardımcısı ve Genel Sekreterin veya sayman üyenin ortak imzası ile yapılır.

Yönetim Kurulunun önerisi üzerine Genel Kurulca saptanan miktar kadar harcama, sonradan yönetim kurulunun onayına sunulmak şartıyla, Birlik Başkanı tarafından re'sen yapılabilir.

Ayrıca, Birlik Başkanı için belirlenen miktardan fazla olmamak üzere, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen miktarda harcama, sonradan Yönetim Kurulunun onayına sunulmak şartıyla Genel Sekreter tarafından re'sen yapılabilir.

BEŞİNCİ KISIM **Müşterek Hükümler**

BİRİNCİ BÖLÜM **Personel**

Oda, borsa ve Birlik personeli

Madde 73- Oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilenler bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4857 sayılı İş Kanununa tâbidir.

Oda ve borsa genel sekreteri

Madde 74- Odalar ve borsaların işlerini yürütmek üzere bir genel sekreter görevlendirilir. Genel sekreterin aşağıda belirtilen nitelikleri haiz olması gerekir:

a) Türk vatandaşı olmak.

b) (**Mülga: 23/1/2008 – 5728/578 md.**)

c) Askerlikle ilişkisi bulunmamak.

d) (**Değişik: 30/7/2008 – 5795/2 md.**) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, (...) ^[12] zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı, haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak.

e) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek hastalığı, zihinsel veya bedensel engeli bulunmamak. ^[13]

f) Mühendislik, iktisat, işletme, maliye, hukuk ve kamu yönetimi gibi alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim kurumu mezunu olmak.

g) Kamuda veya özel sektörde en az beş yıl iş tecrübesine sahip olmak.

Genel sekreter ve yardımcıları yönetim kurulu kararıyla atanır. Genel sekreter yardımcılarında da genel sekreterde aranan koşullar aranır.

Genel sekreter, yönetim kurulunun izni ile harcama yetkisi dahil görev ve yetkilerinden bir bölümünü her faaliyet yılının başında yeniden tespit edilmek üzere yardımcılara devredebilir.

Genel sekreter, oda ve borsa personelinin disiplin ve sicil amiridir. Genel sekreter, meclis ile yönetim kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, odanın veya borsanın iç çalışmalarıyla yazı işlerini düzenler ve yönetir, oda veya borsa personeline gerekli emir ve talimatları verir ve çalışmalarını denetler, yönetim kurulu veya başkan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

Birlik Genel Sekreteri

Madde 75- Yönetim Kurulunca, Birliğin işlerini yürütmek üzere, oda ve borsa genel sekreterleri için aranan nitelikleri haiz ve asgarî bir yabancı lisanı çok iyi derecede bilen bir Genel Sekreter atanır. Gerekğinde yönetim kurulu bir veya daha fazla genel sekreter yardımcısı atayabilir. Genel sekreter yardımcılarında da Genel Sekreter için aranan nitelikler aranır.

Genel Sekreter, yönetim kurulunun izni ile harcama yetkisi dahil görev ve yetkilerinden bir bölümünü her faaliyet yılının başında yeniden tespit edilmek üzere yardımcılara devredebilir.

Genel Sekreter, Birlik personelinin disiplin ve sicil amiridir. Genel Sekreter, Yönetim Kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, Birliğin iç çalışmalarıyla yazı işlerini düzenler ve yönetir, Birlik personeline gerekli emir ve talimatları verir ve çalışmalarını denetler, Yönetim Kurulu ve Birlik Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

Cezai takibat

Madde 76- (Değişik: 23/1/2008 – 5728/539 md.)

Odalar, borsalar ve Birliğin organ üyeleri ile personeli, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden, bu kuruluşların paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muamelata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi olarak cezalandırılırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Malî Hükümler

Tahsilat

Madde 77- Süresinde ödenmeyen kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hâsılatından alınacak oda payları, borsa tescil ücreti ve Birlik aidatına 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca günlük gecikme zammı tahakkuk ettirilir.

Kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve Birlik aidatı ile borsa tescil ücreti ve bunlara ait kesinleşen gecikme zamları ile para cezalarının tahsiline ilişkin olarak oda, borsa ve Birlik Yönetim Kurulunca verilen kararlar ilâm hükmünde olup, icra dairelerince yerine getirilir.

Kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve Birlik aidatı ile borsa tescil ücreti ve bunlara ait kesinleşen gecikme zamları ile para cezalarının tahsil zamanaşımı süresi beş yıldır.

Bütçelerden ayrılacak paylar

Madde 78- Odalar, borsalar ve Birlikçe hazırlanan bütçelerde;

a) (...) ^[14] Türkiye Odalar, Borsalar ve Birlik Personeli Sigorta ve Emekli Sandığı Vakfına ödenmek üzere yüzde üç oranında, ¹⁴

b) Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek üzere her yıl yüzde biri geçmemek üzere,

Pay ayrılır. **(Ek cümle:25/10/2023-7464/19 md.)** Türkiye Odalar, Borsalar ve Birlik Personeli Sigorta ve Emekli Sandığı Vakfına ayrılacak payı yüzde altı oranına kadar artırmaya Birlik Genel Kurulu yetkilidir.

Bu şekilde ayrılacak payların kullanma esasları ve uygulaması yönetmelikle düzenlenir.

Birlik ile oda ve borsaların bütçelerinde temsil, gezi, konaklama, seyahat, yevmiye ve huzur hakkı gibi harcamaları için ayıracakları pay bütçelerinin yüzde yirmisini, personel harcamaları için ayrılan pay ise bütçelerinin yüzde kırkını geçemez. **(Ek cümle: 15/8/2017-KHK-694/133 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/128 md.)** Ticaret sicili müdürlüğü kurulan odalarda, ticaret sicili müdürlüğü personeli için yapılan harcamaların yarısı personel payının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

İhale işleri ve hizmet alımı

Madde 79- Odalar, borsalar ve Birliğin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ve satımlarının tâbi olduğu usul ve esaslar açıklık, şeffaflık ve serbest rekabet ilkeleri gözetilerek, Birlikçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Odalar, borsalar ve Birlik, istisna ve vekâlet akdi ile hizmet alımı yapabilir.

Kamulaştırma, şirket ve vakıf kurma

Madde 80- Odalar, borsalar ve Birlik amaçlarını gerçekleştirmek ve faaliyet konuları ile sınırlı olmak şartı ile yetkili organlarının kararı ve Bakanlığın izni ile kamulaştırma yapabilirler. Kamu yararı kararı Bakanlıkça verilir.

Odalar, borsalar ve Birlik, bu Kanunda öngörülen ekonomik nitelikli görevlerini yapmak, meslek mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak ve mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak amaçlarıyla sınırlı olarak ve Bakanlığın izni ile kurulmuş veya kurulacak şirketlere iştirak edebilirler. Odalar, borsalar ve Birlik, amaçlarına uygun olarak eğitim ve öğretim kurumları kurmak üzere vakıf kurabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Oda, Borsa ve Birlik Organlarının Seçim Usulü

Seçimlere ilişkin genel esaslar

Madde 81- Oda, borsa ve Birlik organları ile şubelerinin seçimleri, bu Kanunda yazılı esas ve usullere göre, elektronik ortamda Bakanlık ve Birlik bünyesinde düzenlenen ortak veri tabanında Birliğe bağlı oda ve borsa meslek gruplarına göre seçme ve seçilme niteliklerini haiz olan üyeleri gösteren oda, borsa ve Birlik veri tabanından alınan güncel üye listeleriyle yargı gözetiminde yapılır.

Bir yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunduğu takdirde, görevli hâkim il seçim kurulunca belirlenir. Birlik organları seçimlerinde görevli hâkim, merkez ilçe seçim kurulu başkanıdır.

İlçe seçim kurulu başkanı, oda ve borsanın üye ve meslek grubu sayısına ve Birlik organları seçimlerinin gereklerine göre seçim sandıklarının yer ve sayısını, tarihini ve oy kullanma süresini, oy pusulasının şeklini ve seçimle ilgili diğer hususları belirler. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler, ilçe seçim kurulundan sağlanır.

Oy verme işlemleri gizli oy ve açık tasnif esaslarına göre yapılır. Belirlenen seçim süresi sona erdiği halde sandık başında oylarını vermek üzere bekleyen seçmenler de oylarını kullanırlar. Seçmen listesinde adı yazılı olmayan üye veya delegeler oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin oda veya borsa veya resmî kuruluşça verilen belge ile ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır.

(Değişik beşinci fıkra: 4/7/2012-6353/30 md.) Tüzel kişi temsilcisi gerçek kişilerin, temsil ettikleri tüzel kişinin tescili ana sözleşmeleri gereğince temsil ve bağlayıcı işlem yapma yetkisine sahip olduklarına dair düzenlenmiş sicil tasdiknamesi veya ticaret sicil müdürlüğünden doksın gün içerisinde alınmış yetki belgesinin oy kullanma sırasında ibrazı gerekir. İbraz edilen sicil tasdiknamesinin bir fotokopisi oy kullanılan sandık kurulu başkanına teslim edilir. Ticaret sicil müdürlüklerince organ seçimlerinin başladığı tarihten önceki doksın gün de dâhil olmak üzere oda ve borsa organ seçimlerinin yapıldığı aylarda seçim amacıyla tasdik edilen bu belgelerden harç ve hizmet bedeli tahsil edilmez.^[15]

Oylar, herhangi bir şekilde hazırlanmış oy pusulalarının, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında seçim sandık kurulu başkanı tarafından verilecek özel zarflara konulması suretiyle kullanılır. Üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunmayan zarflara konulan oylar geçersizdir.

Seçim süresinin sonunda, seçim sonuçları tutanakla tespit edilir, seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle, geçici seçim sonuçları bir tam iş günü ilân edilir.

Kullanılan oylar ve diğer belgeler, tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süre ile saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile ilân süresi içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, görevli hâkim tarafından aynı gün incelenir ve karara bağlanır. İlçe seçim kurulunun itiraz üzerine vereceği kararlar, seçim yerinde asılmak suretiyle bir tam iş günü ilân edilir. Bu kararlara karşı, ilân süresi içinde il seçim kurulu nezdinde itiraz edilebilir. İl seçim kurulunun bir gün içinde vereceği karar kesindir. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra, hâkim yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilân eder ve ilgili oda veya borsa ile Birlik ve Bakanlığa bildirir.

Hâkim, herhangi bir sebeple seçimi durdurduğu veya seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya Kanuna aykırı uygulama sebebiyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği günü tespit ederek ilgili oda veya borsa ile Birlik ve Bakanlığa bildirir.

Seçimlerin tamamının iptali halinde, seçimler yenileninceye kadar geçen sürede, oda ve borsanın meclis ve yönetim kurulu görevini yapmak üzere Birlikçe üç veya beş kişilik bir kurul atanır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Yedinci Bölümündeki suç ve cezalara ilişkin hükümler uygulanır.

(Değişik onüçüncü fıkra: 23/1/2008-5728/540 md.) Oda, borsa ve Birlik organlarının seçimlerinde siyasi partiler, sendikalar ve sendika üst kuruluşları aday gösteremezler ve belirli adayların leh ve aleyhlerinde faaliyette bulunamazlar ve propaganda yapamazlar. Bu hükme aykırı davranışlar altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Birlik ile oda ve borsaların organlarının seçim tarihleri, Cumhurbaşkanı tarafından bir yılı geçmemek üzere ertelenebilir.^[16]

(Değişik son fıkra: 3/2/2005 – 5290/1 md.) Milletvekili veya belediye başkanı olarak seçilenlerin oda, borsa ve birlik organlarındaki görevleri kendiliğinden sona erer.

Seçim sandık kurulu

Madde 82- İlçe seçim kurulu başkanı, elektronik ortamda Bakanlık ve Birlik bünyesinde düzenlenen ortak veri tabanından sağlanan seçme ve seçilme niteliklerini haiz olan listeleri incelemek ve seçimleri yapmak üzere kamu görevlileri veya aday olmayan üyeler arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu oluşturur ve aynı şekilde üç yedek üyeyi de belirler. Birlik organlarının seçiminde, seçim sandık kurulu için bir başkan ve dört üye ile beş yedek üye, kamu görevlileri veya aday olmayan delegeler arasından merkez ilçe seçim kurulu başkanı tarafından belirlenir.

Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, seçimlerin Kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

İlçe seçim kurulu başkanı hâkime ve seçim sandık kurulu başkan ve üyelerine 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ücretlerle, diğer seçim giderleri seçimi yapan oda, borsa veya Birlik tarafından karşılanır.

Seçimler sırasında seçim sandık kurulu başkan ve üyelerine karşı işlenen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Oda, borsa ve Birlik organları seçimlerine katılma nitelikleri

Madde 83- Seçim tarihi itibarıyla en az iki yıldır oda veya borsaya kayıtlı, onsekiz yaşını bitirmiş gerçek kişilerle, tüzel kişilerin tescilli ana sözleşmelerinde temsil ve bağlayıcı işlemler yapma yetkisi verilen gerçek kişi temsilcileri, bu Kanun hükümlerine göre oda, borsa ve Birlik organlarının seçimlerinde oy kullanabilirler.^[17]

Oda, borsa ve Birlik organlarına seçilebilmek için;

- a) Yeni kurulan oda ve borsalar hariç en az iki yıldır oda ve borsaya kayıtlı olmak,
- b) Seçim tarihinde yirmibeş yaşını doldurmuş olmak,
- c) İflas etmemiş ya da iflas etmiş olsa bile itibarını yeniden kazanmış olmak,

d) **(Değişik: 23/1/2008 – 5728/541 md.)** Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak,

e) **(Mülga: 23/1/2008 – 5728/578 md.)**

- f) Ticarî ve sınaî kazanç dolayısıyla gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olmak,
- g) Okur-yazar olmak,

Şartlarını haiz olanlar aday olabilir.

Yerli ve yabancı tüzel kişilerin tescilli ana sözleşmelerinde temsil ve bağlayıcı işlemler yapma yetkisi verilen ve yukarıdaki özellikleri taşıyan gerçek kişi temsilcileri, bu Kanun hükümlerine göre oda, borsa ve Birlik organlarına seçilebilirler.

(Değişik dördüncü fıkra: 28/3/2013-6455/48 md.) Seçilme yeterliliği bulunmadığı sonradan anlaşılanlar ile seçilme yeterliliğini kaybedenlerin oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevleri sona erer.

Organların seçimlerine katılma niteliklerine ilişkin diğer hususlar Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

(Değişik altıncı fıkra: 28/3/2013-6455/48 md.) Oda ve borsalarda seçilme hakkının kullanılabilmesi için; ticaret şirketlerinde gerçek kişi temsilcinin şirketin ortağı ve/veya yöneticisi, gerçek kişiler ve ticaret şirketleri dışındaki tüzel kişilere ait ticari işletmelerde ise işletmenin sahibi veya temsilcisi olması ve şirketi ya da işletmeyi temsil ile bağlayıcı işlem yapmaya yetkili bulunması, bu durumun seçimden en az altı ay öncesini kapsamaması şarttır. Bu fıkra kapsamında belirtilen şartlar şubeleri temsile yetkili kılınanlar için de aranır.

(Değişik yedinci fıkra: 28/3/2013-6455/48 md.) Üye şirketin münfesihi olması, şirketin veya işletmenin işyerini veya merkez kaydını başka bir oda ya da borsanın çalışma alanına taşıması halinde, üyelik ile birlikte seçilmiş olduğu oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevi kendiliğinden sona erer.

Oda ve borsa organlarının seçimleri

Madde 84- Oda ve borsa organlarının seçimleri, bu Kanun hükümlerine göre aşağıda belirtilen esas ve usullere uygun olarak, ekim ayında başlar kasım ayı içinde bitirilir.

a) Gruplandırma işlemleri ve meslek komitelerinin seçimi:

1) Meslek komiteleri seçiminden en az yirmi gün önce oda ve borsaların yönetim kurulları tarafından, seçilme hakkına sahip olanlarla, seçme hakkına sahip olanları gösteren, elektronik ortamda Bakanlık ve Birlik bünyesinde düzenlenen veri tabanında yer alan meslek gruplarına göre hazırlanan listeler, üç nüsha olarak kuruluşun bulunduğu yerdeki ilçe seçim kurulu başkanına sunulur.

2) Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip listeleri seçim sandık kurullarına incelettirir ve varsa noksanlarını tamamlattırdıktan sonra en geç beş gün içinde onaylar. Onaylanan listeler ve seçimin yapılacağı tarih ve yer ile diğer hususlar, oda veya borsanın ilân yerlerinde asılmak suretiyle üç tam iş günü ilân edilir. Bu listelerin örnekleri, talep edilmesi halinde oda veya borsa üyelerine masrafi ödenmek kaydıyla verilir. İlçe seçim kurulu başkanınca gerekli görülen hususlar yerel basın yayın organları aracılığı ile ilgililere duyurulur.

3) İlân süresi içinde oda veya borsa üyeleri tarafından listelere yapılacak itirazlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde karara bağlanır. Bu karara tebliğ tarihinden itibaren üç gün içinde il seçim kurulu nezdinde itiraz edilebilir. İl seçim kurulunun üç gün içinde vereceği karar kesindir.

4) Bu suretle kesinleşen listelerle, seçim tarihi, süresi ve seçime ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili oda veya borsaya gönderilir. Kesinleşen listeler ve seçime ilişkin diğer hususlar ilgili oda veya borsanın ilân yerlerinde seçimden önce üç tam iş günü süresince ilân edilir.

5) Yeni kurulan oda ve borsalarda meslek gruplarına ait listeler, ilçe seçim kurulu başkanı veya onun görevlendireceği yetkili memur tarafından seçilecek beş veya yedi üyeden oluşacak bir gruplandırma kurulunca yönetmeliğe uygun olarak hazırlanarak, meslek komitesi seçimleri için görevli hâkime verilir.

6) İlgili seçmen üyelerce, her meslek grubu için ayrı ayrı verilecek mahsus zarflara oyların konulması ile meslek komitesi seçimleri yapılır.

b) Meslek grupları, yargı gözetiminde oda ve borsa meclisleri için asıl ve yedek üyeleri meslek komitesi üyeleri ile birlikte seçer.

c) Meclis, seçimlerin kesinleşmesini takip eden en geç iki gün içinde yargı gözetiminde oda ve borsa yönetim kurulu başkanı ve üyelerini aynı listede seçer.

d) Birlik Genel Kurul delegeleri ile disiplin kurulunun asıl ve yedek üyelerinin seçimi, Yönetim Kurulu üyelerinin seçimi ile birlikte, meclis tarafından yapılır.

Oda ve borsaların meclis, yönetim kurulu, disiplin kurulu ile Birlik Genel Kurulu delegesi seçimlerinde de gruplandırma işlemleri ve meslek komitelerinin seçimlerine ilişkin esas ve usuller uygulanır.

Oda ve borsa şubelerinin seçim usul ve esasları bu maddede belirtilen hükümlere uygun olarak, Birlikçe hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

İtiraz süresi, oda ve borsa organları ile Birlik delegesi seçim sonuçlarının ilânından itibaren bir gündür.

Birlik organlarının seçimi

Madde 85- Genel Kurul delegeleri dışındaki Birlik organlarının seçimi, bu Kanunda düzenlenen usul ve esaslara göre ve yargı gözetiminde, mayıs ayı içinde yapılır.

Birlik Başkanı, Birlik Genel Kurulunda, delegeler arasından öncelikle seçilir.

Birlik Genel Kurulunda, Birlik Başkanının seçiminin yapıldığı gün içinde ilgili delegelerce kendi aralarından Birlik Yönetim Kurulu ve oda ve borsa konseylerinin asıl ve yedek üyeleri seçilir. Birlik Başkanı seçim sonucu açıklanmadan, Birlik Yönetim Kurulu ve konsey seçimlerine geçilemez. İtiraz üzerine Birlik Başkanı seçimi iptal edilirse, Birlik Yönetim Kurulu ve konsey seçimleri de kendiliğinden geçersiz sayılır.

Yüksek Disiplin Kurulunun asıl ve yedek üyeleri, Birlik Genel Kurulunda, delegeler arasından seçilir.

Birlik Yönetim Kurulu ve oda ve borsa konseyleri seçimi ile Yüksek Disiplin Kurulunun seçimi birlikte yapılır.

İtirazlar seçim günü yapılır ve aynı gün karara bağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Disiplin ve Para Cezaları

Disiplin cezalarının uygulanacağı haller

Madde 86- Oda ve borsa üyelerinden meslek onuruna veya meslek düzen ve geleneklerine uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, müşterisine karşı meslekî görevini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu Kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin suç ve cezaları

Madde 87- Disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Uyarma; mesleğin icrasında ve davranışlarında daha dikkatli davranması gerektiğinin ilgili üyeye bir yazıyla bildirilmesidir. Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- 1) Meslek şeref ve haysiyetine uygun düşmeyen tavır ve hareketlerde bulunmak.
- 2) Üyelik görev ve sorumlulukları ile ilgili yönetim kurulunca yapılan davet ve talebin gereğini mazeretsiz olarak yerine getirmemek.
- 3) Üyesi olduğu odanın, borsanın veya Birliğin itibarını zedeleyici sözler sarf etmek.
- 4) Müşteri veya iş sahipleri ile olan ilişkilerinde terbiye ve nezakete aykırı davranışta bulunmak.

b) Kınama; meslekî tutum ve davranışlarında kusurlu sayıldığıının ilgili üyeye bir yazıyla bildirilmesidir. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

1) Üyesi olduğu odanın, borsanın veya Birliğin itibarını zedeleyici asılsız yayında bulunmak.

2) Müşterisine veya iş sahiplerine karşı taahhütlerini yerine getirmemek.

3) İş ilişkisinde bulunduğu kimseler hakkında haksız ithamda bulunmak.

4) Satışa arz olunan malların niteliği veya miktarı bakımından gerçeğe aykırı beyanda bulunmak.

5) Nizamî olmayan ölçü ve tartı aletlerini bilerek kullanmak.

6) İki yıl içinde birden fazla uyarma cezasını gerektirecek bir davranışta bulunmak.

7) Organ seçimlerinin düzen içinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla, hâkimin ve seçim sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak.

c) Üyelikten geçici çıkarma; üyenin iki aydan az ve oniki aydan fazla süreli olmamak üzere oda veya borsa üyeliğinden çıkarılmasıdır. Kınama cezası alan üyenin, beş yıl içinde aynı cezayı gerektirecek yeni bir davranışta bulunması halinde üyelikten geçici çıkarma cezası verilir.

d) Üyelikten uzun süreli çıkarma; üyenin kaydının üyesi bulunduğu oda veya borsa ile ticaret sicilinden beş yıl süre ile silinmesidir. Üyelikten geçici çıkarma cezası alan üyenin, üç yıl içinde kınama cezasını gerektirecek yeni bir davranışta bulunması halinde üyelikten uzun süreli çıkarma cezası verilir.

Bu maddede düzenlenen cezalar disiplin kurulunun teklifi üzerine meclis tarafından verilir. Disiplin suç ve cezaları hakkındaki esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Disiplin soruşturmasının yürütülmesi

Madde 88- Oda ve borsa üyeleri hakkında disiplin soruşturması oda veya borsa disiplin kurulları tarafından yürütülür.

Disiplin kurulları, üyelerinden birini soruşturmacı olarak tayin eder ve soruşturmacının sunduğu fezleke üzerine ceza teklifinde bulunur. Ceza teklifinin görüşüldüğü toplantıya soruşturmayı yürüten üye katılamaz.

Disiplin soruşturmasının açılması

Madde 89- Yönetim kurulları, ihbar veya şikâyet üzerine ya da davranışı doğrudan öğrenmesi halinde re'sen, on gün içinde disiplin soruşturması açılması hususunda karar vermek zorundadır.

Disiplin kurulları, yönetim kurulunun soruşturma açılmasına dair kararının kendilerine iletilmesinden itibaren en çok iki ay içinde suç oluştuğuna kanaat getirerek ceza önermek veya suç oluşmadığına ve dolayısıyla ceza gerekmediğine ilişkin karar vermek zorundadır. Lüzumu halinde bu süre yönetim kurulu kararı ile uzatılabilir. Disiplin soruşturması en geç bir yıl içinde sonuçlandırılır.

Disiplin soruşturması her halde, eylem ve davranışın gerçekleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde açılmak zorundadır. Ceza davasına konu teşkil eden eylemlerden dolayı ayrıca disiplin soruşturması açılması durumunda soruşturma ceza mahkemesi kararının kesinleşme tarihinden itibaren bir yıl içinde de yapılabilir.

Savunma hakkı

Madde 90- Disiplin soruşturmalarında ve verilecek para cezalarında, isnat olunan hususun ilgiliye yazılı olarak bildirilmesi, savunmasının istenmesi ve bu savunma için en az on günlük bir süre tanınması zorunludur.

Ceza soruşturmalarının etkisi

Madde 91- Disiplin işlem ve kararına konu teşkil edecek bir eylemde bulunmuş bir üye hakkında, aynı eylemden dolayı ceza mahkemesinde dava açılmış olması, disiplin soruşturması açılmasını ve disiplin cezası verilmesini engellemez.

Eylemin işlenmemiş veya sanığı tarafından yapılmamış olması nedeniyle beraat hali müstesna, beraatla sonuçlanmış bir ceza davasının konusuna giren eylemlerden dolayı disiplin soruşturması açılması, o eylemin ceza kanunları hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin soruşturmasını gerektirir mahiyette olmasına bağlıdır.

Kararların tebliği

Madde 92- Disiplin cezaları gerekçeli olarak on gün içinde ilgililere tebliğ edilir. İlgililer, uyarma cezası hariç, disiplin cezalarına ve ceza verilmeme kararlarına karşı tebellüğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edebilirler.

Disiplin cezalarına ilişkin kararlara karşı doğrudan veya itiraz üzerine verilen kararlar için idarî yargı yoluna başvurulabilir.

Para cezaları

Madde 93- Oda ve borsa üyelerinden;

a) Mevzuata uygun olarak kayıt ve tescil muamelelerini yaptırmayanlara veya tescil ve ilânı gereken değişiklikleri bildirmeyenlere yıllık aidatlarının iki katı,

b) Yetkili organlarca ve Sigorta Acenteleri İcra Komitesi ile Sigorta Eksperleri İcra Komitesince alınan kararlara riayet etmeyenlere yıllık aidatlarının beş katı,^[18]

c) İmalatta, mal ve hizmet arzında sağlık kurallarına uymayanlara, ölçü ve tartı aletlerini hileli bir şekilde kullananlara ve hileli, karışık veya standartlara aykırı ve kalitesiz mal imal edip, satanlara yıllık aidatlarının on katı,

Tutarında idarî para cezası verilir.

Bu eylem ve davranışlara ilişkin idarî para cezaları, disiplin kurulunun teklifi ve meclisin kararıyla verilir. Bu maddede belirtilen idarî para cezaları aynı fiilin bir yıl içinde her tekrarı için iki kat olarak uygulanır.

Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları, oda ve borsalar tarafından gelir kaydedilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, verilen idarî para cezasının yerine getirilmesini durdurmaz. Bu Kanunda öngörülen idarî para cezalarına ilişkin zamanaşımı süresi yetkili kuruluşça ihlâlin öğrenildiği tarihten itibaren altmış gün ve her halde ihlâlin vuku bulduğu tarihten itibaren iki yıldır.

Para cezası verilmesi ayrıca disiplin cezası verilmesini engellemez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Faaliyetlerin Sona Erdirilmesi

Organların görevlerine son verilmesi ve faaliyetten men edilmesi

Madde 94- Kuruluş amaçları veya Kanunda belirtilen asli görevlerini Bakanlığın yazılı uyarısına rağmen yerine getirmeyen oda, borsa veya Birlik organlarının görevlerine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçtirilmesine, Bakanlığın veya bunların bulundukları ildeki Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince karar verilir. Yargılama, basit yargılama usulüne göre yapılır ve en geç iki ay içerisinde sonuçlandırılır.

Görevlerine son verilen organların yerine, bu Kanundaki usul ve esaslara göre, en geç bir ay içerisinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler, eskilerin görev süresini tamamlar.

Bu organların, görevlerine son verilmesine neden olan ve mahkeme kararında belirtilen tasarrufları hükümsüzdür.

Yeni organ seçimleri yapılmaya kadar rutin iş ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, oda ve borsalar için Birlik, Birlik için Bakanlıkça belirlenir.

Millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde, gecikmede sakınca varsa, oda ve borsalarda vali, Birlikte Cumhurbaşkanı, organların faaliyetten men edilmesine karar verebilir ve bu durumu Bakanlığa bildirir.^[19]

Faaliyetten men kararı, yirmidört saat içerisinde yetkili hâkimin onayına sunulur; hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar. Aksi takdirde, bu idarî karar kendiliğinden ortadan kalkar.

Faaliyetten men kararı, organın görevlerine son verilmesi isteminin nihaî olarak karara bağlanmasına kadar geçerlidir.

Yukarıda belirtilen veya kanunlarda öngörülen haller dışında, oda, borsa veya Birlik organlarının görevlerine son verilemez, bu organlarda yer alanlar görevden alınamaz.

Oda ve borsaların lağvı ve tasfiyesi

Madde 95- Kanunda belirtilen faaliyetlerini ve kuruluş amaçlarını gerçekleştiremeyeceklerine meclislerinin üçte iki çoğunluğu ile karar veren oda ve borsalar, talepleri üzerine Birliğin olumlu görüşü ile Bakanlık tarafından lağvedilir.

Borsalar, faaliyetlerine ihtiyaç kalmaması durumunda, Birliğin teklifi üzerine Bakanlık tarafından lağvedilebilir.

Odalar ve borsaların sahip olması gereken nitelik, alt yapı, bütçe ve üye sayısına ilişkin kriterler ile bu kriterlere uygunluğunu yitiren oda ve borsaların lağvı ile tasfiyesine ilişkin esas ve usuller, Birliğin görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Şubeye dönüşen oda ve borsaların varlıkları bağlandığı oda veya borsaya, kapanan oda ve borsaların varlıkları ise Birliğe intikal eder.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Toplantı ve karar yeter sayısı

Madde 96- Oda, borsa ve Birlik organları üye tamsayılarının çoğunluğu ile toplanır. Kararlar, toplantıya katılanların oy çokluğu ile verilir. Disiplin kurulları ve yüksek disiplin kurulu için toplantı ve karar yeter sayısı üye tamsayısının çoğunluğudur.

Oda, borsa ve Birlik organları toplantılarında çekimser oy kullanılamaz.

Oda ve borsa yönetim kurulları haftada bir, meclis ve meslek komiteleri ayda bir, disiplin kurulları, kurul başkanı veya yönetim kurulu başkanının çağrısı üzerine toplanır. Oda

ve borsa yönetim kurulu, meclisi ve meslek komiteleri, gerektiğinde başkanları tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Oda ve borsaların bütün meslek komiteleri altı ayda bir müşterek toplantı yapar. Bu toplantıya yönetim kurulu da katılır.

Üyeler, organ seçimleri hariç olmak üzere, kendilerini, eşlerini ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci derece dahil ikinci dereceye kadar sıhrî hısımları ile evlatlıklarını ilgilendiren işlere ilişkin toplantılara katılamaz ve oy kullanamaz. Bu durumda toplantı ve karar yeter sayılarının sağlanamaması halinde, yedek üyeler çağrılır.

Oda, borsa ve Birlik organlarında görevli üyeler, özürlü veya özürsüz olarak altı ay içinde yapılan toplantıların yarısından bir fazlasına katılmamaları halinde üyelikten çekilmiş sayılırlar. Bu hüküm, kendi organlarınca başka bir yerde görevlendirilen üyeler hakkında uygulanmaz.

Toplantı yeter sayısına ulaşamaması nedeniyle olağan toplantıların üst üste üç kez gerçekleşmemesi halinde, bu üç toplantıya gelmeyenlerin üyeliği kendiliğinden sona erer ve yerlerine yedek üye çağrılır.

Oda veya borsa üyeliği herhangi bir nedenle sona erenlerin, oda, borsa ve Birlik organlarındaki görevleri kendiliğinden sona erer ve yerlerine yedek üye çağrılır.

Oda, borsa veya Birlik organlarında yer alanların ölümü, istifası veya mahkeme kararı ile görevlerine son verilmesi gibi hallerde de yerlerine yedek üye çağrılır.

Yedek üyelerin çağrılmasında, aldıkları oy sayısı göz önünde tutulur. Ayrıca Birlik için, yedek üyelerin göreve çağrılmasında bu Kanundaki temsil esasları dikkate alınır.

Odalar ve borsalarda yönetim kurulu başkanlığı ve Birlik Başkanlığı görevinin herhangi bir nedenle sona ermesi durumunda, oda, borsa veya Birlik yönetim kurulu tarafından bir ay içinde, yönetim kurulu üyeleri arasından biri kalan süreyi tamamlamak üzere yönetim kurulu başkanı ve Birlik Başkanı seçilir. Seçimlere kadar en yaşlı başkan yardımcısı geçici olarak görev yapar.

Vekâlet

Madde 97- Odalar ve borsaların meslek komitesi, meclis ve yönetim kurulu başkanları ile Birlik Genel Kurulu Başkanı, Birlik Başkanı ve konsey başkanlarının yokluğunda, yetkilendirdikleri yardımcılar bu görevlere vekâlet ederler.

Oda, borsa ve Birlik genel sekreterlerinin yokluğunda ise yerlerine görevlendirdikleri yardımcılar vekâlet eder.

Huzur hakkı

Madde 98- Oda ve borsa meslek komiteleri, yönetim kurulu ve meclis üyelerine iştirak edecekleri toplantılar için huzur hakkı verilebilir.

Oda ve borsaların meslek komiteleri ve yönetim kurulu üyelerine verilecek huzur hakkını meclisler, meclis üyelerine verilecek huzur hakkını Birlik Yönetim Kurulunun teklifi ile Genel Kurul tespit eder.

Odalar ve borsalar arası ilişki

Madde 99- Aynı ilde kurulu odaların yönetim kurulları, alacakları meslekî kararlarda diğer odalara danışarak görüş isterler. Görüşü istenen oda, en geç yedi gün içinde görüşünü bildirir.

Oda ve borsa yönetim kurulları, aynı ildeki diğer oda ve borsaların verdikleri kararlara itiraz edebilirler. İtiraz eden oda veya borsanın başvurusu üzerine en yaşlı meclis başkanının daveti ve başkanlığı altında, yönetim kurulları birlikte toplanarak ihtilafı çözerler. Anlaşmazlık halinde Birlik, hakem olur.

Ayrıca, ilde kurulu oda ve borsa yönetim kurulları, meslekî konularda görüş oluşturmak amacıyla dört ayda bir müştereken toplanır.

Toplanma ve müzakere usulü Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Denetim

Madde 100- (Değişik: 28/3/2013-6455/49 md.)

Odalar, borsalar, Birlik ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları Bakanlığın denetimine tabidir.

Odalar, borsalar ve Birliğin ilgili personeli ile organlarında görevli üyeleri, Bakanlık müfettişlerinin talebi üzerine her türlü belge, defter, kayıt ve bilgileri ibraz etmek ve örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, para ve para hükmündeki evrakı göstermek, bunların sayılmasına ve incelenmesine yardımcı olmak, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak, denetimde her türlü yardım ve kolaylığı göstermek ve çalışmalarını yapabilecekleri uygun bir yer tahsis etmekle yükümlüdür.

İkinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya 76 ncı maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan ya da görevi başında kalması yapılan denetim bakımından sakıncalı görülen oda, borsa ve Birlik personeli Bakanlık müfettişinin teklifi üzerine Bakanlıkça tedbiren geçici olarak görevden uzaklaştırılabilir. **(İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/1/2014 tarihli ve E.: 2013/66, K.: 2014/19 sayılı Kararı ile.) (...)** Dava sonucu, mahkemece Bakanlık, ilgili oda veya borsa ve Birliğe bildirilir. Görevden uzaklaştırılan personele, uzaklaştırma süresi boyunca yapılacak ödemelerin üçte ikisi ödenir.

Bu madde kapsamında görevden uzaklaştırılanlar; denetim sırasında veya denetimin tamamlanmasından sonra Bakanlık kararıyla veya haklarında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ya da mahkûmiyetlerine karar verilmediği takdirde görevlerine dönerler. Görevine iade edilenlerin uzaklaştırma süresi boyunca mahrum kaldığı ödentileri, kanuni faizleri ile birlikte istihdam edilen oda, borsa veya Birlik tarafından ödenir.

Bakanlık, bu madde kapsamında açılan davaları katılan sıfatıyla takip edebilir.

Odalar, borsalar, Birlik ve bunların organları ile bağlı ve ilgili kuruluşları, Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda verilen talimatlara ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin alınan tedbirlere riayet etmek zorundadır.

Yönetmelikler

Madde 101- Bu Kanunda Birlikçe hazırlanacağı belirtilen yönetmelikler, Bakanlığın onayı üzerine Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

Uygulanmayacak hükümler

Madde 102- (Değişik: 14/1/2015-6585/20 md.) Odaya kayıt sırasında, ticaret siciline kayıtlı olanlardan 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda öngörülen ustalık belgesi veya muadili belgeler istenmez.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 103- 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Diğer mevzuatla 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Ek Madde 1- (Ek:21/11/2018-7152/1 md.)

(İptal birinci fıkra: Anayasa Mahkemesi’nin 11/4/2019 tarihli ve E.: 2019/6, K.: 2019/25 sayılı Kararı ile.)

(İptal ikinci fıkra: Anayasa Mahkemesi’nin 11/4/2019 tarihli ve E.: 2019/6, K.: 2019/25 sayılı Kararı ile.)

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesi’nin 11/4/2019 tarihli ve E.: 2019/6, K.: 2019/25 sayılı Kararı ile.)

Geçici Maddde 1- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmiş ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bölümünden çıkarılmıştır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iptal edilen borsa komiseri unvanlı kadrolarda istihdam edilenler, bu Kanunla ihdas edilen uzman unvanlı kadrolara bulundukları kadro dereceleri itibarıyla iki ay içerisinde atanırlar.

Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarını almaya devam ederler. Borsa komiserlerinin atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamının net tutarı, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mâli hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadroda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tâbi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

Geçici Madde 2- Bu Kanunda elektronik ortamda Bakanlık ve Birlik bünyesinde oluşturulması öngörülen ortak veri tabanları, oda ve borsaların meslek gruplarına göre seçme ve seçilme niteliklerini haiz üye listeleri, Bakanlık tarafından belirlenecek esaslar uyarınca altı ay içerisinde oluşturulur.

Geçici Madde 3- Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan tüzük ve yönetmeliklerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Geçici Madde 4- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde il odasına veya borsasına bağlı olarak şubeye dönüşen oda ve borsalarda, üyelerin bu oda veya borsaya, oda ve borsaların da Birliğe olan aidat borçları ve gecikme zamları silinir ve üyeler beş yıl herhangi bir aidat ödemezler.

Geçici Madde 5- Üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların da Birliğe olan gecikmiş aidat borçlarının tamamının, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde ödenmesi halinde bu borçlara ait gecikme zamları silinir.

Geçici Madde 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan ajanlıklar ilgili odaya bağlı şube veya temsilciliğe dönüşür.

Geçici Madde 7- Bu Kanunun 24, 25, 50, 51 ve 71 inci maddelerinde belirtilen aidat ve ücret miktarları 2004 yılı için taban yirmimilyon lira, tavan ise yüzotuzmilyon lira olarak uygulanır.

Geçici Madde 8- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce genel sekreter ve yardımcısı olarak atanmış olanlarda, bu Kanunun 74 ve 75 inci maddelerinde belirtilen nitelikler ile ilgili şartlar aranmaz.

Geçici Madde 9- 2004 yılında yapılması gereken oda ve borsaların organ seçimleri 2005 yılı Mart ayı içinde yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce oda ve borsa organlarına seçilmiş olan üyelerin görev süreleri 2005 yılı Mart ayında yapılacak oda ve borsa organ seçimlerine kadar, Birlik organlarına seçilen üyelerin görev süreleri ise 2005 yılı Mayıs ayında yapılacak seçimlere kadar devam eder. Birlik Yönetim Kurulu Başkanı bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Birlik Başkanı unvanıyla seçime kadar görevine devam eder. Disiplin kurullarının ilk seçimleri de yukarıda belirtilen tarihlerde yapılır.

Bu Kanunun 81 inci maddesinin son fıkrası, halen oda ve borsa organlarında görev yapanlar açısından, oda ve borsaların ilk organ seçimlerine kadar uygulanmaz.

Geçici Madde 10- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk seçimlerden itibaren (...)^[20]

Geçici Madde 11- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan ilçe oda ve borsaları, mevcut çalışma alanları dahilinde faaliyetlerini sürdürürler.

Geçici Madde 12- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunur.

Geçici Madde 13- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı yıl süreyle Birliğin yıllık gelirinin yüzde beşi, bu sürenin dolmasını takip eden yirmibeş yıl süreyle de yüzde ikisi Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin ihtiyaçları için kullanılmak üzere bu kuruluşlara tahsis edilir. Tahsis edilecek meblağın paylaşım esasları Birlik Yönetim Kurulunca belirlenir.^[21]

Geçici Madde 14- (Ek: 3/2/2005 – 5290/3 md.)

Bu Kanunun 83 üncü maddesinin altıncı fıkrası, bu Kanunun geçici 9 uncu maddesinde belirtilen seçimlerde uygulanmaz.

Geçici Madde 15 – (Ek: 3/6/2007-5684/38 md.)

Sigorta Eksperleri İcra Komitesi seçimleri, odaların genel organ seçimlerini takiben altmış gün içinde yapılır. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi oluşturulana kadar Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Kanununun yayımını müteakip bir ay içinde geçici Sigorta Eksperleri İcra Komitesini tespit eder.

Sigorta Acenteleri Sektör Meclisinin seçimi odaların genel organ seçimlerini takiben altmış gün içinde, Sigorta Acenteleri İcra Komitesi seçimleri ise Sigorta Acenteleri Sektör Meclisinin oluşmasından itibaren en geç onbeş gün içinde yapılır. Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi oluşturulana kadar Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu kararı ve Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü ile Sigortacılık Kanununun yürürlüğe girmesini müteakip bir ay içinde geçici Sigorta Acenteleri İcra Komitesi tespit edilir.

Geçici Madde 16 – (Ek: 18/2/2009-5838/31 md.)

Üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların da Birliğe ödenmiş aidat borçlarına ait gecikme zamlarının tamamı ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların Birliğe olan aidat borçlarının tamamının ödenmesi halinde, bu borçlara ait gecikme zamları silinir.

Geçici Madde 17 – (Ek: 28/3/2013-6455/50 md.)

Bu Kanunun 84 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği 2012 yılının Ekim ayında başlayıp Kasım ayında tamamlanması gereken, ancak Bakanlar Kurulunun 4/6/2012 tarihli ve 2012/3237 sayılı Kararı ile 2013 yılının Şubat-Mart aylarına ertelenen oda ve borsaların organ seçimlerinde oy kullanmak üzere alınan yetki belgeleri, başvuruya dair usule tabi olmaksızın, Ticaret Sicil Müdürlüklerince “yetkinin devam ettiği” ibaresi ile onaylanmış olması şartıyla, Bakanlar Kurulunun 28/1/2013 tarihli ve 2013/4244 sayılı Kararıyla yeniden 2013 yılının Mayıs-Haziran aylarına ertelenen oda ve borsaların organ seçimlerinde kullanılabilir.

Bu Kanunun 83 üncü maddesinin altıncı fıkrasında öngörülen en az altı aylık süre şartı 2013 yılının Mayıs-Haziran aylarında yapılacak oda ve borsaların organ seçimlerinde aranmaz.

Geçici Madde 18 – (Ek: 10/9/2014-6552/77 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenmesi gerektiği hâlde ödenmemiş olan, bu Kanun hükümlerine göre üyelerin oda ve borsalara olan aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve borsa tescil ücreti ile oda ve borsaların da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine olan aidat borçları asıllarının ödenmemiş kısmının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacaklar yerine bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; birinci taksiti bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar, kalanı üçer aylık dönemler hâlinde sekiz eşit taksitte ödemeleri hâlinde, bu alacaklara uygulanan faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacakların ve borç asıllarının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kısmen veya tamamen ödenmiş olması hâlinde ise ödenmiş borç asıllarına isabet eden faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacakların tahsilinden vazgeçilir.

Ödenmesi gereken toplam tutarın birinci taksit ödeme süresi içinde ödenmesi hâlinde, ödenmesi gereken tutardan %10 oranında indirim yapılır.

Bu madde hükmünden yararlanılabilmesi için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ikinci ayın sonuna kadar alacaklı birime başvurulması şarttır. Madde kapsamında ödenmesi gereken tutarların maddede öngörülen süre ve şekilde kısmen veya tamamen ödenmemesi hâlinde, ödenmemiş alacak asılları ile bunlara ilişkin faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacaklar ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu madde hükmünden yararlanmak isteyen borçluların maddede belirtilen şartları yerine getirmelerinin yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmamaları şarttır. Bu kapsamda tamamı ödenen alacaklara ilişkin yargılama giderleri ile icra masrafları ve vekâlet ücretleri karşılıklı olarak talep edilmez.

Bu maddede geçen, Yİ-ÜFE aylık değişim oranları tabiri, Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği 31/12/2004 tarihine kadar toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2005 tarihinden itibaren üretici fiyatları endeksi (ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını ifade eder. Bu madde hükümlerine göre ödenecek alacaklara bu Kanunun yayımlandığı ay için uygulanması gereken Yİ-ÜFE aylık değişim oranı olarak, bu Kanunun yayımlandığı tarihten bir önceki ay için belirlenen Yİ-ÜFE aylık değişim oranı esas alınır.

İş bırakma veya resen terk nedeniyle vergi mükellefiyeti sona erdiği hâlde oda/borsa kayıtları devam eden üyelerin vergi mükellefiyetinin sona erdiği tarihe kadar ödenmeyen borçları için bu madde hükümleri uygulanır. Vergi mükellefiyetinin sona erdiği tarihten sonra tahakkuk etmiş aidat borçlarının asılları ile birlikte ferî borçlarının tamamının tahsilinden vazgeçilir.

Geçici Madde 19 – (Ek: 16/5/2018-7144/13 md.)

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunun 65 inci maddesinde yapılan değişiklikler mevcut Birlik Yönetim Kurulu için de uygulanır. Yeni ihdas edilen yönetim kurulu üyeliklerinin doldurulması için en fazla oy alan yedek yönetim kurulu üyeleri, Birlik Başkanı tarafından bir ay içinde göreve çağrılır.

Geçici Madde 20 – (Ek:24/12/2020-7261/36 md.)

11/11/2020 tarihli ve 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendi kapsamındaki alacaklar bakımından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2023 tarihine kadar,^[22]

- a) Derdest olan icra ve iflas takipleri durur, taraf ve takip işlemleri yapılmaz,
- b) İhtiyati haciz kararları icra ve infaz edilmez,
- c) Yeni icra ve iflas takipleri yapılmaz,
- d) Zamanaşımı süreleri ile takip hukukuna ilişkin süreler durur. Bu süreler durma süresinin sona erdiği günden itibaren işlemeye başlar.

Durma süresinin başladığı tarih itibarıyla, bitimine on beş gün ve daha az kalmış olan süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere otuz gün uzamış sayılır.

Yürürlük

Madde 104- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 105- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

Kurumu : Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Teşkilâtı : Taşra

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplamı</u>
GİH	Uzman	1	35		35
GİH	Uzman	2	6		6
GİH	Uzman	3	6		6
GİH	Uzman	5	1		1
GİH	Veri Haz. Kont. İşl.	5	24		24
GİH	Veri Haz. Kont. İşl.	8	20		20
	Toplam		92		92

(2) SAYILI LİSTE

Kurumu : Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Teşkilâtı : Taşra

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplamı</u>
GİH	Borsa Komiseri	1	41		41
GİH	Borsa Komiseri	2	9		9
GİH	Borsa Komiseri	3	14		14
GİH	Borsa Komiseri	4	3		3
GİH	Borsa Komiseri	5	16		16
GİH	Borsa Komiseri	6	3		3
GİH	Borsa Komiseri	7	4		4
GİH	Borsa Komiseri	8	2		2
	Toplam		92		92

**5174 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE
GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	5174 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5290	81, 83, Geçici Madde 14	18/2/2005
5684	57, 93, Geçici Madde 15	14/6/2007
5728	74, 76, 81, 83	8/2/2008
5795	74, 83	1/8/2008
5838	Geçici Madde 16	28/2/2009
6353	81	12/7/2012
6362	53	30/12/2012
Anayasa Mahkemesinin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/1 sayılı (Yürürlüğü Durdurma) Kararı	16, 18, 38, 40, 63, 65, Geçici Madde 10	17/1/2013
Anayasa Mahkemesinin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı İptal Kararı	16, 18, 38, 40, 63, 65, Geçici Madde 10	23/3/2013
6455	83, 100, Geçici Madde 17	11/4/2013
6462	74	3/5/2013
6552	58, Geçici Madde 18	11/9/2014
Anayasa Mahkemesinin 29/1/2014 tarihli ve E.: 2013/66, K.: 2014/19 sayılı Kararı	100	10/1/2015
6585	102	29/1/2015
KHK/694	78, 83	25/8/2017
7061	45	5/12/2017
7078	78, 83	8/3/2018
7144	65, Geçici Madde 19	25/5/2018
KHK/700	9,53,81,94	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7152	Ek Madde 1	30/11/2018
Anayasa Mahkemesi'nin 11/4/2019 tarihli ve E.:	Ek Madde 1	30/5/2019

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	5174 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2019/6, K.: 2019/25 sayılı İptal Kararı		
7261	Geçici Madde 20	30/12/2020
7263	81	3/2/2021
7341	71	6/11/2021
7350	Geçici Madde 20	1/1/2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde (11/1/2022)
7435	10, 32, 62, Geçici Madde 13	1/2/2023
7464	78	2/11/2023
7511	53	29/5/2024

^[1] 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 152 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “özel kanun” ibaresi “özel kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” şeklinde değiştirilmiştir.

^[2] 26/1/2023 tarihli ve 7435 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkra da yer alan “İçinde bulunulan” ibaresi “Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan” şeklinde, fıkra da yer alan “tespit edilemeyenler ile” ibaresi “tespit edilemeyen ya da” şeklinde değiştirilmiştir.

^[3] 26/1/2023 tarihli ve 7435 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkra da yer alan “İçinde bulunulan” ibaresi “Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan” şeklinde, “tespit edilemeyen ve” ibaresi “tespit edilemeyen ya da” şeklinde değiştirilmiştir.

^[4] 26/1/2023 tarihli ve 7435 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkranın birinci cümlesine “durumunu bildirmemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması” ibaresi eklenmiştir.

^[5] 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi ile bu fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “malları” ibaresi “mallar ile sanayi tesislerinde işlem görerek mamul haline gelmiş nihai ürünleri” şeklinde değiştirilmiştir.

^[6] 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 152 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

^[7] 23/5/2024 tarihli 7511 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile bu fıkra ya “diğer işlemlere” ibaresinden sonra gelmek üzere “, müşterinin verdiği yetkiye bağlı olarak müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyelerinin nemalandırılmasına” ibaresi eklenmiştir.

^[8] 26/1/2023 tarihli ve 7435 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu fıkra ya (k) bendinden sonra gelmek üzere (l) bendi eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

^[9] 16/5/2018 tarihli ve 7144 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu fıkra da yer alan “onbeş” ibaresi “yirmibir” olarak değiştirilmiştir.

^[10] 16/5/2018 tarihli ve 7144 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu fıkra da yer alan “ondört” ibaresi “yirmi” olarak değiştirilmiştir.

^[11] 4/11/2021 tarihli ve 7341 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle bu fıkırdaki yer alan alan “Bakanlık Müsteşarının başkanlığında, ilgili müsteşar yardımcısı, İç Ticaret Genel Müdürü veya görevlendireceği yardımcısı,” ibaresi “İç Ticaret Genel Müdürü başkanlığında, İç Ticaret Genel Müdürlüğünde görevli en fazla üç genel müdür yardımcısı ile” şeklinde değiştirilmiştir.

^[12] Anayasa Mahkemesi’nin 25/2/2010 tarihli ve E.: 2008/17, K.: 2010/44 sayılı Kararı ile bu bentte yer alan “... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ... ” ibaresi iptal edilmiştir.

^[13] 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan “vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak” ibaresi “hastalığı, zihinsel veya bedensel engeli bulunmamak” şeklinde değiştirilmiştir.

^[14] 25/10/2023 tarihli ve 7464 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle bu bentte yer alan “Genel Kurul kararıyla,” ibaresi madde metninden çıkarılmış, bentte yer alan “yüzde bir” ibaresi “yüzde üç” şeklinde değiştirilmiştir.

^[15] 28/1/2021 tarihli ve 7263 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan “imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli sureti” ibaresi “sicil tasdiknamesi” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “imza sirkülerinin” ibaresi “sicil tasdiknamesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

^[16] 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 152 nci maddesiyle, bu fıkırdaki yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

^[17] 15/8/2017 tarihli ve 694 sayılı KHK’nin 134 üncü maddesiyle, bu fıkırdaki yer alan “Oda veya borsaya kayıtlı” ibaresi “Seçim tarihi itibarıyla en az iki yıldır oda veya borsaya kayıtlı” şeklinde değiştirilmiş, daha sonra bu hüküm 1/2/2018 tarihli ve 7078 sayılı Kanunun 129 uncu maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

^[18] 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle bu bentte yer alan "Yetkili organlarca" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Sigorta Acenteleri İcra Komitesi ile Sigorta Eksperleri İcra Komitesince" ibaresi eklenmiştir.

^[19] 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 152 nci maddesiyle, bu fıkırdaki yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

^[20] Anayasa Mahkemesi’nin 10/1/2013 tarihli ve E.: 2012/128, K.: 2013/7 sayılı kararı ile bu maddede yer alan “...üst üste iki dönem süresince meclis başkanlığı, yönetim kurulu başkanlığı, konsey başkanlığı ve Birlik Başkanlığı görevlerinde bulunanlar aradan iki seçim dönemi geçmedikçe aynı görevlere yeniden seçilemezler.” ibaresi iptal edilmiştir.

^[21] 26/1/2023 tarihli ve 7435 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle bu fıkırdaki yer alan “onbeş” ibaresi “yirmibeş” şeklinde değiştirilmiştir.

^[22] 6/1/2022 tarihli ve 7350 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle bu fıkırdaki yer alan “31/12/2021” ibaresi “31/12/2023” şeklinde değiştirilmiştir.